

Ühendus Vabariigi Eest – Res Publica, Eesti Reformierakonna ja Eestimaa Rahvaliidu koalitsioonileping aastateks 2003–2007

Tallinn 2003

Sisukord

Koalitsiooni tegutsemise põhimõtted..	3
Pere- ja rahvastikupoliitika..	5
Haridus- ning teadus- ja arendustegevuspoliitika ..	7
Kultuuripoliitika..	11
Sisejulgeoleku- ja õiguskaitsepoliitika..	13
Eelarve- ja majanduspoliitika..	17
Riigivalitsemise ja omavalitsuse korralduse poliitika..	21
Tervishoiupoliitika..	26
Toimetulekupoliitika..	28
Maaelupoliitika..	30
Looduspoliitika..	32
Välispoliitika..	36
Kaitsepoliitika..	38

Koalitsiooni juhtimismudel. 40

Lisa 1. Koalitsioonipartnerite kokkulepe tööjaotuse kohta valitsuskoalitsioonis. 42

lisa 2. Eetilise poliitika reeglistik.. 43

Koalitsiooni tegutsemise põhimõtted

Ühenduse Vabariigi Eest – Res Publica, Eesti Reformierakonna ja Eestimaa Rahvaliidu koalitsioon, mis astub ametisse 2003. aasta kevadel, avaldab lugupidamist kõigile kaaskodanikele.

Eesti ajalugu on aastatuhandeid pikk. Sellisest kestvusest tuleneva väärikuse aluseks on lugupidamine maa ja ajaloo vastu, usk endasse ja pingutused tuleviku nimel. Meie ülimaks väärtuseks on Eesti Vabariigi kui iseseisva demokraatliku õigusriigi püsimine ja pidev areng. Me tunnustame, et kuigi Eestis on lahendamata probleeme, on Eesti viimase kümnendi jooksul tublisti arenenud. Me ei vastanda end senisele arengule, vaid tahame seda jätkates leida lahendusi uue kümnendi probleemidele. Me tunnustame seniste koalitsioonide tööd Eesti arendamisel. Koalitsiooni osapooled toetavad Vabariigi Presidendi algatatud rahvusliku kokkuleppe ideed.

Koalitsiooni eesmärk on tugevdada eestlust, eesti rahvuse arengut. See eeldab eesti keele ja kultuuri, eestikeelse hariduse ja teaduse väärtustamist ning nende arendamiseks vajalike vahendite tagamist. Meie poliitika on suunatud Eesti rahva elujõu taastamisele ja suurendamisele, et tagada Eesti kui rahvusriigi tugevnemine.

Meie koalitsioon põhineb inimlike väärtuste tunnistamisel, mida jagades soovime viia ellu kokkulepitud ideid.

Vabadus on kõigi muude väärtuste teostumise vältimatuks eeltingimuseks. Vabadus algab inimestest. Tagades inimestele vaba valiku võimalused, on vaba kogu ühiskond.

Hoolivus peab tagama vabaduse õiglase teostamise.

Informeeritus ühiskonnaelust teeb tegelikult võimalikuks otsuseid langetada. Me kõik vajame teavet, et ise langetada oma otsuseid. Info peab olema tehtud nii kättesaadavaks, kui tänapäeva võimalused seda lubavad.

Sallivus põhineb eneseväärikusel ning tagab võimaluse väärikusel tekkida ja välja kujuneda. Eneseväärikusest ja eneseaustusest lähtub ka lugupidamine teiste vastu.

Avatus on teine väärikuse tugisammas. Väärikas ühiskond on avatud nii ühiskonnasisestele kõnelustele eri huvirühmade vahel kui ka välistele edasiviivatele mõjuritele. Mida enam suudame maailmas toimuvaga ühte sammu ääri, seda elujõulisem on meie ühiskond.

Heaolu loomise peamine vahend on tagada kõigile töötahtega inimestele võimalus saada tasuvat tööd, arendada ettevõtlust ning kaitsta omandit ja vara. Väärtustame ühiskonda, kus kõigile ühiskonnaliikmetele on loodud teistega võrdselt võimalused oma potentsiaali täies ulatuses rakendada ja valikuvabadust ellu viia.

Toimetulek on väärtus nii ühiskonnale kui ka üksikisikule. Me peame ennetama olukordi, mis takistavad inimestel toime tulla. Kui toimetulek on mingil põhjusel siiski raskendatud, peame vajalikuks rakendada riigipoolseid abimehhanisme.

Loovus ja ettevõtlikkus on ühiskonna elujõulisuse aluseks. Algatusvõimeline ja loov lähenemine probleemidele ja väljakutsetele tagavad ühiskonna pideva majandusliku ja kultuurilise arengu.

Vastutustunne kohustab meid ausalt kõnelema kodanikega ja pakkuma lahendusi, mida on võimalik täita. Vastutustunne kohustab meid juhinduma rahva õiglustundele vastava poliitilise kultuuri reeglite alusel.

Nendest väärtustest lähtudes soovime kanda valitsemisvastutust Eesti Vabariigis aastatel 2003–2007.

Oleme koostanud koalitsioonileppe kindlas usus, et suudame järgmise nelja aasta vältel tugevdada omariiklust ja eestluse elujõudu, pakkuda tuge abivajajatele ja luua ühiskonnas inimestele suuremaid eneseteostuse võimalusi.

Kutsume selles töös osalema kõiki kaaskodanikke.

Eestimaa Rahvaliid Eesti Reformierakond Ühendus Vabariigi Eest – Res Publica

Pere- ja rahvastikupoliitika

Põhimõtted.

Meie pingutustel on mõtet vaid siis, kui on lapsi, kellele pärandada oma töö viljad. Rahvuslik perepoliitika peab olema pikaks ajaks ette planeeritud. Vanemad peavad olema kindlad, et saavad laste kasvatamisega hakkama ja emad säilitavad konkurentsivõime tööturul.

Vastuvõetavaid riiklikke otsuseid hindame nende mõju järgi demograafilisele olukorrale.

Taotleme ühiskondlikku kokkulepet, et luua lapsesõbralik ühiskond, kus lapsele on tagatud arenguvõimalused, emale paremad tingimused naasta tööturule ning ühildada töö ja lapsekasvatus. Tegevused 2003–2007

1. Tagame väikese lapsega kodus olevale emale sissetuleku

1.1. Emale säilitatakse palk enne ja pärast sünnitust kokku 12 kuu jooksul. Ilma sissetulekuta emad saavad vastavat toetust alampalga alusel. Emale säilitatava palga ülemmäär on minimaalselt kolm keskmist palka. Seadusemuudatus hakkab kehtima 1. jaanuarist 2004.

1.2. Suurendame riigi panust ema kogumispensionisse lapse sünni korral ühe protsendipunkti võrra. Seadusemuudatus hakkab kehtima 1. jaanuarist 2004.

1.3. Suurendame riiklikku sünnitoetust hiljemalt 2006. aastaks 5000 kroonini.

1.4. Alates 1. jaanuarist 2004 kustutame 50% riiklikult garanteeritud õppelaenust iga sündinud lapse kohta. Õppelaen kustutatakse emal, kes on lõpetanud rakendusõrgkooli või ülikooli.

1.5. Koalitsioon töötab välja tervikliku pere- ja rahvastikupoliitika, leides kõige tõhusamad meetmed sündivuse mõjutamiseks. Üheks eesmärgiks seame viia sisse tulumaksuvabastus maksuvaba miinimumi ulatuses alates pere teisest lapsest.

2. Tagame üksikvanema elatise

2.1. Suurendame üksikvanemale kohtu poolt väljamõistetud elatisraha miinimumi 1. jaanuarist 2004 kuni poole alampalgani.

3. Pöörame enam tähelepanu toimetulekuraskustega lastele

3.1. Pöörame hariduspoliitikas rohkem tähelepanu riskilastele, kelle võimalused haridust ja kutset omandada on piiratud.

3.2. Loomeme seiresüsteemi riskilaste tuvastamiseks, abistamiseks ja kooli tagasitoomiseks ning määratleme selle eest kooli, omavalitsuse sotsiaaltöötaja ja teiste konkreetse vastutuse.

3.3. Arendame tugikeskuste võrgustikku, kus laps leiab kaitset ja peavarju perevägivalda eest.

3.4. Välistame olukorra, kus riskiperele mõeldud sotsiaaltoetus ei jõua lapseni.

3.5. Toetame vabatahtlike tugiisikute võrku, mis töötab koostöös omavalitsuse sotsiaaltöötajaga. Arendame tugiõpilasliikumise võrgustikku õppeasutustes/noorsooasutustes.

3.6. Loomeme ja toetame perenõustamiskeskusi. Teavitame avalikkust nõustamisteenuse vajalikkusest ja julgustame lapsevanemaid seda kasutama.

4. Toetame noori oma kodu loomisel

4.1. Töötame välja iibe kasvu toetavad meetmed, mis aitavad kodu loomisega seotud kulusid osaliselt hüvitada. Selleks kombineerime olemasolevaid laenuinstrumente ja toetusi.

5. Soodustame emade töötamist

5.1. Parandame laste päevahoolde süsteemi ning toetame senisest enam laste ja noorte huvitegevust.

5.2. Toetame laste ja noorte puhke- ja töölaagrite ulatuslikumat korraldamist.

Haridus- ning teadus- ja arendustegevuspoliitika

Põhimõtted.

Oleme veendunud, et Eesti jätkusuutliku arengu aluseks on üleminek teadmiste- ja innovatsioonipõhisele ühiskonnale ja majanduse arengumudelile. Selle vastutusrikka ja keerulise ülesande lahendamisel on haridussüsteemil ning teadus- ja arendussüsteemil täita võtmeroll.

Koalitsiooni haridus- ja teaduspoliitika lähtub järgmistest alustest:

Eesti haridussüsteem peab tagama igale ühiskonnaliikmele valmisoleku teadmistepõhises ühiskonnas ja majanduses toime tulla ja andma võimaluse oma võimete täielikuks väljaarendamiseks ja elukestvaks õppeks.

Eesti teadus- ja arendussüsteem peab tagama uue teadmise loomise ja rakendamise, Eesti rahvusvahelise teadusalase koostöö- ja konkurentsivõime ning Eesti rahvusteaduste arengu.

Tegevused 2003–2007

1. Strateegiline kavandamine

1.1. Koostame ja rakendame innovatsioonisüsteemi strateegilise arengukava aastani 2010.

1.2. Koostame ja rakendame haridusstrateegia aastani 2010.

1.3. Koostame ning rakendame teadus- ja arendustegevuse strateegia aastani 2010, tuginedes teadus- ja arendustegevuse strateegiale aastateks 2002–2006 “Teadmistepõhine Eesti”.

2. Põhi- ja gümnaasiumiharidus

2.1. Käivitame õppekavaarenduse tervikliku süsteemi.

2.2. Vaatame põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava eesmärgid ja proportsioonid kriitiliselt üle, lähtudes teadmiste- ja innovatsioonipõhise ühiskonna ning majanduse vajadustest.

2.3. Viime õpilaste ja koolide hindamise põhimõtted kooskõlla riikliku õppekava eesmärkidega.

2.4. Rakendame järjekindlalt põhimõtte, et enne laiemat rakendamist läbib õpik vähemalt aastase testperioodi pilootkoolides ja see peab olema tagatud õpetamist toetava meetodilise materjaliga.

2.5. Loodus- ja täppisteaduslike ainete paremaks omandamiseks ning õpilaste loovuse arendamiseks juurutame koolides avastusõppe.

2.6. Laiendame oluliselt arvutipõhist õpet.

2.7. Kehtestame standardid koolihoonetele ning suurendame investeeringuid koolimajade renoveerimisse ja infokommunikatsioonitehnoloogia vahenditesse.

3. Iga lapse arenguerisuste arvestamine

3.1. Rakendame koolides lapse arengu regulaarseks kavandamiseks igale lapsele personaalse arengukava.

3.2. Seome kutse- ja karjäärinõustamise vanemates klassides lapse arengukavaga.

3.3. Vaatame üle õpilaste arvu alam- ja ülempiiri põhikooli tasemel.

4. Riskilapsed

4.1. Töötame välja ja rakendame meetmed koolivägivalla väljajuurimiseks.

4.2. Jätkame koolkodu rajamist ja pöörame senisest suuremat tähelepanu erivajadusteganoorte õpivõimaluste loomisele.

4.3. Suurendame kõigi osapoolte vastutust koolikohustuse täitmisel.

5. Kutseharidus

5.1. Vaatame koos omavalitsuste ja tööandjatega üle õpetatavate erialade struktuuri ja proportsioonid lähtuvalt teadmistepõhise majanduse eesmärkidest.

5.2. Korraldame kogu kutseharidussüsteemi auditi, lähtudes vajadusest seda ajakohastada. Tagame õpi- ja praktikakeskkonna ajakohastamiseks vajalikud investeeringud.

5.3. Laiendame kutseõppeasutuste omanike ringi, sealhulgas soodustame nende munitsipaliseerimist ja liitumist rakendusõrgkoolidega.

5.4. Käivitame tervikliku kutsevalifikatsioonisüsteemikaasajastades õppekavad.

5.5. Käivitame kutseõppeasutuste institutsionaalse akrediteerimise.

5.6. Soodustame üld- ja kutsehariduse integratsiooni.

5.7. Kaasame tööandjad kutseõppeasutuste juhtimisse, õppekavaarendusse ja praktikakorraldusse.

Toetame ettevõtteid kutseõppe korraldamisel ja õpetajatele stažeerimisvõimaluse andmisel.
5.8. Täiustame kutseõpetajate ettevalmistamise ja täiendõppe süsteemi.

6. Kõrgharidus

6.1. Jätkame aktiivset osalemist Euroopa ühtse kõrgharidusruumi loomise protsessis ja viime lõpule kõrgharidussüsteemi struktuurse reformi.

6.2. Muudame kõrghariduse kvaliteedikindlustuse süsteemi efektiivsemaks, sealhulgas rakendame kõrgkoolide institutsionaalset akrediteerimist.

6.3. Tehnoloogilise innovatsiooni edendamiseks loome eelised tehnoloogiale orienteeritud kõrgharidusele.

6.4. Ülikoolimaastiku korrastumise soodustamiseks toetame Tallinna Ülikooli teket.

7. Elukestva õppe süsteem

7.1. Rakendame õpitulemuste arvestamiseks ja ülekandmiseks ning haridussüsteemi eri harude vahel tupikuteta liikumiseks paindliku süsteemi, mis hõlmab kutseharidust, kõrgharidust ja täiskasvanukoolitust.

7.2. Käivitame alates aastast 2005 riikliku arvutiõppe programmi üle 45-aastastele inimestele.

8. Huviharidus ja vaba aeg

8.1. Looime võimalused laste ja noorte vaba aja sisustamiseks nende vaimsele ja kehalisele arengule suunatud tegevusega. Selleks rahastame senisest enam vastavat infrastruktuuri (spordirajatised, noortekeskused jms) ja tegevusi (noorteorganisatsioonid, laagrid, koolikoor, õpilasmalev jms).

9. Stipendiumid, õppelaenu ja õppetootused

9.1. Seome riikliku stipendiumide süsteemi õppuri akadeemilise võimekuse ja edukusega.

9.2. Tagame igal aastal sajale Eesti noorele stipendiumi välisülikoolides õppimiseks.

9.3. Käivitame 2004. aasta 1. septembrist õppetootuste süsteemi.

9.4. Õppetootuste süsteemi käivitumisel loobume järk-järgult õppelaenu riiklikust garanteerimisest.

10. Üldhariduskoolide rahastamine

10.1. Arvestame üldhariduskoolide pearaha kujundamisel kõiki kulusid, sealhulgas investeeringuteks vajalikke kulusid.

10.2. Muudame üldhariduskoolide pearahasüsteemi nii, et see arvestab õppeastmete erisusi.

10.3. Erandjuhtudel rakendame regionaalsete erisuste tasandamiseks baasraha, mis ei sõltu õpilaste arvust.

11. Teadus ja arendustegevus

11.1. Vaatame üle riigi poolt rahastatavate teadusuuringute ja -valdkondade struktuuri ja proportsioonid ning viime need paremini kooskõlla teadmispõhise ühiskonna ja majanduse vajadustega.

11.2. Toetame aktiivselt Eesti osalemist ELi teadus- ja arendusprogrammides.

11.3. Kujundame välja rahvuslike humanitaarteaduste arenguks vajaliku riikliku tellimuse, seades sealjuures eesmärgiks ka teadus- ja õppetöö tugevama lõimumise.

11.4. Seame sisse riikliku leiutuspreemia (innovatsioonipreemia).

11.5. Käivitame Eesti haridus- ning teadus- ja arendussüsteemi uuringud.

11.6. Rajame Tallinna ja Tartusse tänapäevase tehnoloogia- ja innovatsioonipargi.

12. Haridus- ja teadussüsteemi arengu rahastamine

12.1. Tagame ettevõtetele stiimulid investeerida arendustegevusse.

12.2.Tagame eeldused erakapitali laiemaks kaasamiseks ülikoolide ja teiste kõrgkoolide rahastamise, ennekõike investeringuteks teadus- ja arendustegevusse.

12.3.Eesti haridus-, teadus- ja arendussüsteemi eelisarendamiseks kaasame ELi tõukefondide vahendid.

12.4.Suurendame teaduse ja arendustegevuse osakaalu SKPst.

13.Hea sissetuleku tagamine heale õpetajale

13.1.Suurendame koolijuhhi õigusi õpetajate palga määratlemisel.

13.2.Seame eesmärgiks tähtjaliste töölepingute rakendamise ja õpetajate valimise konkursi korras.

13.3.Koalitsiooni esmane eesmärk on õpetajate palgatõus, mis kasvab kiiremini Eesti keskmisest. Heale õpetajale on tagatud topelpalk.

Kultuuripoliitika

Põhimõtted.

Eesti kultuur on meie maa ja inimeste ühistunde ehk identiteedi alus. Eesti rahvas on loonud aegade jooksul oma identiteedi, mis väljendub keeles ja kunstides, kommetes ja tavades, arusaamas lubatust ja lubamatust, heast ja halvast, vabadusest ja vastutusest.

Põhiseaduses toodud omariikluse peaesmärgi saavutamiseks tuleb kodanikele tagada suuremad võimalused osaleda kultuuriprotsessis nii looja kui tarbijana.

Koalitsioonipartnerid peavad kultuuri võrdväärselt haridusega eestluse jätkusuutlikkuse seisukohalt esmatähtsaks arendussuunaks. Tunnistades kultuuri korraldamise järjepidevuse põhimõtet, toetub koalitsiooni kultuuripoliitika Riigikogus 1998. aastal heaks kiidetud "Eesti riigi kultuuripoliitika põhialustele".

Valitsusliidu kultuuripoliitika lähtekohad on järgmised:

Peame oluliseks luua tingimused Eesti rahvuskultuuri säilimiseks ja arenguks.

Vajame kultuurikeskkonda, mis toetaks ja väärtustaks loojat, mitte üksnes institutsioone.

Eesti Vabariigis alaliselt elavatele rahvusvähemustele tuleb võimaldada rahvuslik-kultuurilise identiteedi säilimine.

Maailmakultuur peab olema kättesaadav kõigile Eestis elavatele inimestele.

Peame oluliseks luua tingimused rahvuslikule kultuuri- ja sporditööstusele ning tagame selle jätkusuutlikkuse, sealhulgas tagame toetuse kultuurieksportidele.

Maksuvaba sponsori- ja annetuse piirmäärad peavad olema lihtsalt mõistetavad ja soodustama erakapitali kaasamist kultuuri ja spordi finantseerimisse.

Tegevused 2003–2007

1.Seadusandlus

1.1.Võtame vastu loovisiku staatust ja sotsiaalset kaitset reguleeriva seaduse.

1.2.Võtame vastu omakultuuri (rahvakultuuri) ja kohalikku kultuurikorraldust reguleeriva seaduse.

1.3.Võtame vastu rahvusringhäälingu seaduse, millega pannakse alus uue rahvusliku tele- ja raadioorganisatsiooni tekkeks praeguse Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni asemele.

2.Riiklikud programmid

2.1.Valmistame ette riikliku programmi rahvusliku mäluvaramu talletamiseks digitaalsetel infokandjatel.

2.2. Käivitame eesti kirjanduse ja muusikaklassika järjepideva taaskirjastamise riiklikud

programmid.

2.3. Toetame Eesti arhitektuuripärandi, eriti aga mõisahoone ja sakraalehitiste riikliku programmi jätkumist.

2.4. Käivitame programmi "Kino tuleb tagasi", mis tagab riikliku toetuse väärtfilmide levile ning nende esitamise võimaluste taastamisele kogu Eestis.

2.5. Käivitame programmi, mille abil muuta muuseumid nüüdisaegseteks koduloolise ja teadusliku uurimistöö keskusteks ning atraktiivseteks teabekolleteks noorsoole.

2.6. Algatame riikliku programmi Eesti lähiajaloo uurimiseks.

3. Jätkuvad tegevused

3.1. Kultuurikeskuste uuendamine ja tervisekeskuste rajamine.

3.2. Nelja aasta jooksul kahekordistame toetust rahvaraamatukogudele teavikute hankimiseks.

3.3. Motiveerime teatreid ja kontserdiasutusi, et kergendada laste ja maainimeste juurdepääsu kõrgkultuurile.

3.4. Jätkame aastaringset kasutatavate piirkondlike tervisespordikeskuste väljaarendamist kõigis maakondades.

3.5. Nelja aasta jooksul kahekordistame noortesportidele suunatavaid rahaeraldiseid.

3.6. Toetame ujulate, staadionite ja spordihoonete ehitamise jätkamist kõikides maakondades.

3.7. Toetame eesti kultuuri tutvustamist välismaal.

3.8. Eesti lülitub aktiivsemalt rahvusvahelistesse kultuuriprogrammidesse.

3.9. Toetame vähemusrahvuste kultuurilise eneseväljendamise võimaluste avardumist ning vähemusrahvuste lõimimist meiega ühiseid huve ja eesmärke jagavaks ühiskonnaks.

3.10. Eesti kultuuri ekspordiks kasutatavad riiklikud toetused kasvavad 10 mln kroonini aastas ja neid kirjeldatakse Kultuuriministeeriumi eelarves ühise artiklina.

3.11. Toetame riiklike stipendiumidega kuni kümne tippspetsialisti täiendkoolitamist välismaal kultuurile olulistel erialadel.

3.12. Vaatame koos kõrgkoolidega üle kultuurierialade õppekavad, täiendades neid vajadusel juhtimis-, majandus- ja õigusainetega või eraldi moodulitega kultuuriettevõtluse, rahvusvahelise kultuurikoostöö ja kultuurikorralduse alal.

3.13. Spordipoliitikas lähtume alakeskse juhtimise põhimõttest.

4. Organisatsioonilised abinõud

4.1. Eraldame lisaraha Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusele, et kujundada välja üleriigiline võrgustik, mis tagaks laulu- ja tantsupeo traditsiooni järjekestvuse.

4.2. Vaatame üle eelarvest rahastatavate kultuuriasutuste tegevusvormid. Selleks täiustame sihtasutuste ja fondide alaseid õigusakte.

4.3. Lahendame üleriigiliselt tähtsate kultuuriobjektide investeringute probleemi.

5. Eelarvelised otsused

5.1. Tagame rahvuskultuurile oluliste institutsioonide stabiilse rahastamise.

5.2. Suurendame kultuuri- ja haridustöötajate palku samas tempos.

Sisejulgeoleku- ja õiguskaitsepoliitika

Põhimõtted.

Lähene sisejulgeoleku tagamisele süsteemselt ja tulevikku suunatult. Meie eesmärgiks on rakendada korralduskeskset tööle nii, et ühiskonna turvalisus suureneks oluliselt.

Lähtume põhimõttest, et Eestis on ühtne riiklik politseisüsteem. Olulist edasiarendamist vajab elanike ja nende ühenduste ning politsei, prokuratuuri, kohtute ja karistusasutuste koostöö. Politsei

peab vastutama turvavõrgustiku loomise eest politsei, abipolitsei, omavalitsuste, kodanike-organisatsioonide ja turvafirmade vahel.

Sisejulgeoleku tagamisel lähtume hoiakust, et reageerides väiksematele õigusrikkumistele suudame ennetada rängemaid kuritegusid. Reageerides adekvaatselt ja kiiresti, muutub korrakaitse turvalisuse tagamisel rohkem nähtavaks, millel on omakorda suur õigusrikkumisi ennetav mõju. Korrakaitse süsteemi jaoks peab esmatähtsaks muutuma kuritegude ennetamine, mitte tegelemine kuritegevuse tagajärgedega.

Sisejulgeoleku tagamine omandab üha enam rahvusvahelisi mõõtmeid: tsiviliseeritud riikidel on vastastikune huvi võidelda ebaseadusliku relvatransiidi, massihävitusrelvade leviku, terrorismi, rahapesu, inimkaubanduse jm organiseeritud kuritegevuse vastu. Tagame võrdse partneri staatuse rahvusvahelise kuritegevuse vastases võitluses.

Koalitsiooni prioriteedid on:

Ennetuslike meetmete rakendamine kuritegevuse vähendamiseks.

Korrakaitse strateegiline ja tulemuslik juhtimine.

Senisest karmim ja rahva õiglustundele vastav karistuspoliitika.

Omavalitsuse ja kolmanda sektori reaalne kaasamine korrakaitse.

Pikaajaline korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastane strateegia ja tulemuslik tegevus.

Kriminaalmenetluse kiirus ja kvaliteet kuritegude menetlemisel.

Tegevused 2003–2007

1. Tõhus ja rahva õiglustundele vastav karistuspoliitika

1.1. Muudame karistusseadust:

karmistades kuni eluaegse vangistuseni karistusi uimastikuritegude (kaubitsemine), samuti raskete isikuvastaste kuritegude eest;

karmistame karistusi kuriteo organiseerimise eest ja paneme kuriteo organisaaatori vastutama kogu kuritegeliku ühenduse tegevuse eest;

kehtestame kuritegu raskendava asjaoluna ründe õiguskaitse ülesandeid täitvate isikute (politseiniku, uurija, kohtuniku ja prokuröri) vastu.

1.2. Karmistame karistusi üldsust oluliselt häirivate väärtegade eest (ebaseaduslik metsaraie, muinsuskaitsealuste objektide rüüste, alkoholi müük alaelistele, avaliku korra rängad rikkumised, graffiti jms).

1.3. Uimastikaubitsemise, isikuvastaste kuritegude ja korduvate raskete kuritegude puhul taotleme ühiskonna ootustele vastava karmima karistuspoliitika rakendamist.

1.4. Kujundame karistuspraktikat, et esimest korda süüteo sooritanule mõistetakse lühike, kuid mõjus karistus, st lühiajaline vangistus, arest või üldkasulik töö. Suurendame karistuste kasvatuslikku mõju.

1.5. Rakendame reaalselt ellu kuritegelikul teel saadud vara ja kuriteo toimepanekuks kasutatud vara konfiskeerimise.

1.6. Paneme piiri varastatud asjadega kaubitsemisele. Politsei loob varastatud ja leitud asjade avaliku andmebaasi, et varastatu omanikule tagastada ning ennetada varastatu edasimüümist.

1.7. Tagame kriminaalhooldussüsteemi piisava rahastamise, laiendades selle funktsioone ennetähtaegselt vabastatute ja tingimisi süüdimõistetute ning üldkasuliku tööga hõivatutele.

1.8. Jõustame tsiviilkohtumenetluse seadustiku aastaks 2005.

2. Loomes tervikliku ennetussüsteemi

2.1. Loomes koordineeritud ennetussüsteemi riiklikul, kohalikul ja üksikisiku tasandil, luues

omavalitsustesse, Haridus- ja Teadus-, Justiits-, Sise- ja Sotsiaalministeeriumisse vajalikud struktuuriüksused ning kaasates kodanikeühendusi.

3. Muudame kuritegude avastamise tulemuslikumaks

3.1. Looime efektiivselt toimiva kriminaalmenetluse registri. Rakendame kogu kriminaalmenetlust hõlmavaid töökorralduslikke meetmeid ja elektroonilisi vahendeid, tagamaks minimaalset aega kuriteo ja kohtuotsuse vahel.

3.2. Muudame kriminaalmenetluse ametkonnakesksest kannatanu huvide keskseks.

3.3. Kiirendame kohtumenetlust, tõstes jätkuvalt lihtmenetluste osakaalu. Samuti loome võimaluse anda õigusemõistmist toetavaid funktsioone üle erastruktuuridele.

3.4. Tagades prokuratuurile piisavad ressursid, kujundame prokuröri aktiivseks kohtueelse menetluse ja kriminaalprotsessi juhiks, pöörates erilist tähelepanu järgnevale:

väärtustame prokuröri ja uurija ametit, korrastades sealhulgas ka nende omavahelise palgasuhte; tihendame uurijate meeskonnatööd ning anname ressursse uurimisrühmade moodustamiseks, mis tagaksid ühiskonnaohtlike kuritegude efektiivse kohtueelse menetlemise; suurendame prokuröride spetsialiseerumist ja viime keerukates kuritegudes prokuratuuri territoriaalselt juhtimiselt funktsionaalsele juhtimisele.

3.5. Eesmärgiga tõhustada kriminaalpoliitika juhtimisahelat viime läbi selle põhjaliku analüüsi.

3.6. Võtame vastu kriminaalpoliitika arengusuunad kuni aastani 2010 ning rakendame digitaalset kriminaaltoimiku süsteemi aastaks 2006.

4. Moderniseerime vanglaid

4.1. Karmistame vangistusrežiimi, minnes laagrisüsteemilt üle kambriüsteemile. Selleks ehitame nelja aasta jooksul juurde piisavalt kambertüüpi vanglakohti. Rajame kinniste vanglate juurde avavangla kohad nii, et need moodustaks 10% kõikidest vanglakohtadest.

4.2. Lähtume põhimõttest, et iga õiguserikkumisega tekitatud kahju peab hüvitama õigusrikkuja. Rakendame tõhusamalt tööle vangistuses viibivad isikud.

4.3. Looime eraõiguslikule isikule seadusliku võimaluse täita vangla haldusülesandeid.

5. Parandame oluliselt õiguskaitseametnike väljaõpet

5.1. Viime õiguskaitseametnike väljaõppe tasemele, mis tagab võimekuse teha rahvusvahelist koostööd.

5.2. Peame õigeks rahvusvahelise korrakaitsekoolituskeskuse loomist Eestisse.

5.3. Tagame piisava riikliku tellimuse õiguskaitse spetsialistide ettevalmistamiseks.

5.4. Integreerime Sisekaitseakadeemia Eesti ühtsesse kõrgharidussüsteemi.

5.5. Tagame õiguskaitseametnike karjäärimestva väljaõppe.

6. Ehitame üles korrakaitse koostöövõrgustiku

6.1. Muudame korrakaitsetegevuse avalikkusele arusaadavaks ja hinnatavaks.

6.2. Määratleme seadusega omavalitsuse pädevuse kontrollida politseitegevust ning koostöös politseiga koondada oma territooriumil leiduv korrakaitseressurss ja kavandada korrakaitsealast tegevust. Kujundame konstaablist kohaliku korrakaitsetegevuse sisulise juhi omavalitsuse territooriumil.

6.3. Rakendame koostöö koordineerimiseks süsteemi politsei, abipolitsei, omavalitsuste, kodanikeühenduste ja turvafirmade vahel.

7. Võitlus korruptsiooniga

Töötame välja pikaajalise korruptsioonivastase strateegia ja rakenduskava. Sealhulgas:

7.1. Looime koordineeriva süsteemi korruptsioonikuritegude avastamiseks (Tolliameti, prokuratuuri, Piirivalveameti ja politsei vahel), mille abil rakendatakse ellu korruptsiooni-

kuritegude avastamise strateegia.

7.2. Koondame majanduskuritegude uurimise ühtsesse alluvusse.

7.3. Keskendume korruptsiooni tõkestamisele ka väljaspool keskvalitsust (omavalitsustes jt avaliku sektori osades).

7.4. Karmistame karistusseadustikus karistusi poliitilise korruptsiooni eest.

7.5. Kehtestame seadusega materiaalsed karistused korruptsiooni eest. Viime korruptsioonivastase seadusloome vastavusse Euroopa Nõukogu 20. põhimõttega.

7.6. Esitame Riigikogule ratifitseerimiseks "Euroopa Ühenduste ametnike ja ELi liikmesriigi ametniku korruptiivsete tegude vastu võitlemise konventsiooni".

7.7. Tunnustame ELi ühismeedet, mis käsitleb korruptsiooni erasektoris.

7.8. Täpsustame ministri vastutust vabariigi valitsuse seaduses.

8. Toetame kuriteoohvreid

8.1. Koondame vahendid ja loome süsteemi kuriteoohvrite toetamiseks. Arendame edasi sundraha institutsiooni. Alates 1. juulist 2003 tõstame kurjategijatelt väljamõistetava sundraha määra, suunates vahendid kuriteoohvrite toetamiseks. Ka kurjategijatelt konfiskeeritud vara realiseerimisest saadavad tulud suunatakse kuriteoohvritele.

9. Arendame välja riigi kriisiregulatsiooni

9.1. Arendame edasi riigi kriisireguleerimise võimekust, sealhulgas liidame 112 ja 110 keskused ühtseks häirekeskuseks.

9.2. Alustame üleriigilise operatiivraadioside süsteemi loomist.

10. Arendame inimkeskset õiguskaitsesüsteemi

10.1. Võtame vastu õigusabi ja õigusteenu seadused. Muudame õigusabi ja notariteenused inimestele senisest enam kättesaadavaks. Seadustame vaidluste lahendamise kohtueelse korra.

10.2. Arendame edasi vabakutseliste kohtutäiturite institutsiooni, laiendades nende pädevust pankrotihaldurite funktsioonidega.

10.3. Võimaldame teha lihtsamaid tõestamistoiminguid omavalitsuses (allkirjanäidise kinnitamine, dokumendi esitamise aja kindlakstegemine). Arendame edasi lepitusmenetlust tsiviilvaidluste kiiremaks lahendamiseks.

10.4. Aastaks 2006 rakendame elektroonilise kinnistusameti ja aastaks 2005 pärimisregistri.

Eelarve- ja majanduspoliitika

Eelarve- ja maksupoliitika põhimõtted.

Koalitsioon hoiab riigieelarve tasakaalus (erand on võimalik ainult seoses pensionireformi fiinantseerimisega) ja alandab otseseid makse üksikisiku tulumaksu kaudu.

Valitsussektori jooksvad kulud ei tohi suhtena SKPsse suureneda.

Üldjuhul taotleme, et õigusaktide muudatused, mis oluliselt mõjutavad majanduskeskkonda ning elanikkonna maksustamist ja muid kohustusi riigi ees, ei hakka kehtima enne 12 kuu möödumist muudatuse vastuvõtmisest.

Tugevdame omavalitsusi ja suurendame oluliselt nende isekorraldusõigust, kujundades neist võrdväärseid partnereid keskvalitsusele. Omavalitsustele kindlustatakse stabiilne, seaduste alusel kujunev tulubaas, mis katab neile seadustega pandud ülesannete täitmise kulud ja võimaldab teha kohalikuks arenguks vajalikke investeeringuid.

Tugevdame planeerimissüsteemi, et tagada sektorpoliitikate haakuvus ja keskpikkade strateegiliste prioriteetide adekvaatne tõlgendamise iga-aastases poliitikapõhises eelarves.

Tegevused 2003–2007

1. Vähendame tulumaksu

1.1. Vähendame tulumaksu järgmises tempos:

2004. aastast tõuseb tulumaksuvaba miinimum 1400 kroonini ja tulumaksu määr langeb 24%ni;

2005. aastast tõuseb tulumaksuvaba miinimum 1700 kroonini ja tulumaksu määr alaneb 22%ni;

2006. aastast tõuseb tulumaksuvaba miinimum 2000 kroonini ja tulumaksu määr alaneb 20%ni.

Maksumuudatused seadustatakse 2003. aasta jooksul.

1.2. Koostame riigi pikaajalise maksustrateegia.

2. Tagame majanduskeskkonna stabiilsuse

2.1. Säilitame maksusüsteemi stabiilsuse, sealhulgas tulumaksuvabastuse ettevõtete investeeringutelt, ning maksusüsteemi lihtsuse ja ühetaolisuse. Astmelist tulumaksu ei kehtestata.

2.2. Me ei tõsta olemasolevaid maksumäärasid (v.a ELi liitumistingimustest tulenev).

2.3. Riigilõive muutes lähtume reeglina põhimõttest, et riigilõiv ei ole tulu teenimise allikaks, vaid peab katma üksnes kulud, mida riik teenuse osutamiseks teeb.

2.4. Vaatame üle ettevõtlust piiravad regulatsioonid, hindame nende toimimist ning kaotame ülearused piirangud, sealhulgas taotleme ettevõtete asutamise lihtsustamist. Uute reeglite kehtestamisele eelneb analüüs, mis peab andma kinnituse, et need ei piira põhjendamatult konkurentsi ning riik suudab neid kõigi suhtes ühetaoliselt ja järjekindlalt rakendada.

2.5. Tõhustame ning muudame maksumaksjale selgemaks ja arusaadavamaks Maksuameti ja Tolliameti töö.

3. Suurendame omavalitsuste osakaalu avaliku võimu teostamisel ja teenuste osutamisel

3.1. Vaatame üle omavalitsuste tulubaasi vastavuse neile pandud ülesannetele. Soodustame ja toetame omavalitsuste vabatahtlikku liitumist. Kehtestame omavalitsuse pakutavatele teenustele miinimumstandardid, mille üle teostatakse riiklikku järelevalvet. Tulumaksu vähendades muudame maksujaotuse omavalitsuste ja keskvalitsuse vahel nii, et laekumine ei väheneks omavalitsuste tulude arvelt. Kaalume võimalusi eraldada kütuseaktsiisist 30 % valdadele teede remondi- ja hoolduskulude katteks.

4. Rakendame keskpika tegevuspõhise eelarvestamise süsteemi

4.1. Seostame riigieelarvelised vahendid rakendatava poliitika eesmärkide ja tulemustega praeguse sisenditel põhineva eelarvestamise ja finantsjuhtimise asemel. Eelarveseaduses sätestatakse kõigi kulutajate juures planeeritavate assigneeringute kõrval ka valdkonnas planeeritava poliitika põhijooned järgmisel aastal.

4.2. Jätkame riigi raamatupidamissüsteemi korrastamist vajaliku juhtimisinfo ja korraliku aastaaruande loomiseks.

4.3. Tagamaks eelarve kõikehõlmavust ning riigieelarve planeerimise, koostamise, esitamise, heakskiitmise, täitmise ja aruandluse ning auditiahela selgust ja läbipaistvust, lähtume rahvusvahelistest finantsjuhtimise põhimõtetest, headest tavadest ja klassifikaatoritest.

Majanduspoliitika põhimõtted

Taotleme vabal turul põhinevat majanduskeskkonda, mis arvestab loodussäästlikkust ja jätkusuutlikkust. Majandustõus tagatakse, andes soovijatele oskused ja võimalused, et nad ise saaksid uusi väärtusi luua.

Esmatähtis on luua töötutele võimalusi leida tööd. Alampalka tõstes lähtume põhimõttest, et alampalk ei tohi takistada tööd teha soovival isikul tööd teha.

Suurendame töökohtade arvu investeerides haridusse ja teadusse, tervishoidu, korra- ja õiguskaitse ning toetades väikeettevõtlust.

Tööturg peab olema paindlik ning maksud optimaalse suurusega, kusjuures erilist tähelepanu pöörame tööjõu maksukoormuse piiramisele. Majanduskeskkond peab olema stabiilne.

Riigivõimu ülesanne majandusliku arengu tagamisel on leida vahendid ja teha tarvilikud investeeringud, et lahendada ülesanded hariduse, tervishoiu, õiguskaitse ja tehnilise infrastruktuuri tugevdamisel.

Toetame riigieelarvest väikeettevõtlust, eriti maapiirkondades.

Toetame rahvusliku kapitali säilimist.

Tegevused 2003–2007

1. Töötame välja ja hakkame rakendama tegevuskava teadmistepõhisele ja säästvale majandusmudelile üleminekuks

1.1. Koostame pikaajalise laiapõhjalisel kokkuleppel põhineva teadmistepõhise majanduse strateegia ja tagame selle realiseerimiseks vajalikud ressursid.

1.2. Rahvusvahelise taseme ja sidemetega spetsialistide koolitamiseks loome 2004. aastal sihtkapitali, mis toetab üliõpilasi, kes õpivad maailma tippülikoolides eelkõige rakenduslikke tehnika- ja tehnoloogiaerialasid.

1.3. Toetame tehnoloogia- ja innovatsiooniparkide loomist ja arenemist ülikoolide juures ning aitame kaasa nende rahvusvahelisele tutvustamisele.

1.4. Rakendame põhimõtte, et iga regulatsiooni hinnatakse selle mõju kaudu majanduskasvule ja demograafilisele olukorrale.

1.5. Kaasame Eesti majandusse rohkem välismaiseid tippspetsialiste, lihtsustades tööloa saamise protseduure neile kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistidele, kes leiavad rakendust Eesti tootmisettevõtete või tootmist toetavate teenindustevõtete juhtimisstruktuurides.

1.6. Ekspordi suurendamiseks rakendame Eesti välissaatkonnad senisest enam toetama Eesti ekspordivõimet.

2. Seome haridussüsteemi tugevamalt majanduse vajadustega

2.1. Kaasame ettevõtlusringkonnad ja nende esindusorganisatsioonid selgete ja otsustavate volitustega kutsehariduse juhtimisse ja arendamisse.

2.2. Vaatame läbi riiklikud õppekavad, kutse- ja kõrgkoolide õppealade valiku ning riiklikud tellimused lähtuvalt teadmistepõhise majanduse eesmärkidest.

2.3. Kutseharidussüsteemi arendamiseks koostame majanduse perspektiivsest struktuurist ja kutsehariduse olemasolevast baasist lähtuva programmi, mida korrigeeritakse igal aastal.

2.4. Loome kutsekoolidele motivatsiooni teha ettevõtete koostööd ühiste praktikakohtade loomisel, koostades selleks õigusaktid, mis sisaldavad meetmeid ettevõtjatele praktikakohtade ja juhendajatega seotud kulude katmiseks.

2.5. Loome kutseõpetajate ja praktikajuhendajate koolituse süsteemi, mis tugineb nii erialasele kui pedagoogilisele koolitusele.

3. Rakendame IT-lahendusi majanduse ja tootmise efektiivsuse tõstmiseks

3.1. Ühendame era- ja avaliku sektori ning teadusringkondade jõud, et töötada välja ja käivitada

rahvuslik infoühiskonna sihtprogramm.

3.2. Kiirendame riigiga elektroonilist suhtlemist võimaldavate projektide teostust ning põhiosas lõpuleviimist valitsusperioodi lõpuks.

3.3. Tugevdame infosüsteemide arendamise juhtimist ja koordineerimist nii riigiasutuste kui omavalitsuste vahel, vältimaks rahanappusest, teadmatusest ja projektide väiksusest tulenevat lahenduste haakumatust, raiskamist ja ebaühtlast teostust.

4. Tugevdame monopolide vastast võitlust

4.1. Võtame suurema kontrolli alla monopolsete kaupade ja teenuste hinnad. Selle saavutamiseks on tähtsaim muuta regulaatorid poliitiliselt sõltumatuks.

4.2. Tagame tarbija kui nõrgema poole õiguse: tarbija asi ei ole müüja eksimust tõestada, vaid müüja asi on tõestada vastupidist. Eksimuse korral peab kompensatsiooni saama kannatanud tarbija (mitte riik trahvidena).

5. Teed ja teedehitus

5.1. Pöörame senisest enam tähelepanu ning eraldame vahendeid kohalike teede hooldusele ja remondile.

5.2. Jätkame saarte ja mandri vahelise püsiühenduse rajamise ettevalmistusi.

6. Ühistransport – rongid ja bussid

6.1. Korrastame ühistransporditoetuste jagamise ja tagame doteeritavat veoteenust pakkudes vedajate vahel konkurentsi.

6.2. Jätkame rongiliikluse toetamist eelkõige neis piirkondades, kus rongiliiklus on majanduslikult efektiivsem transpordiviis või elanikel puuduvad piisavad alternatiivsed transpordivõimalused.

7. Maa müük

7.1. Tõhustame piiranguid eesmärgiga vältida ja tõkestada põllu- ja metsamaaga spekulatsioonide teostamist.

Riigivalitsemise ja omavalitsuse korralduse poliitika

Põhimõtted.

Näeme Eestit kui kodanike riiki, kus austatakse ja julgustatakse inimese vaba algatust ja ettevõtlikkust. Meie poliitika põhineb avatud ühiskonna ideel. Soovime, et Eestist saaks vabade kodanike riik, kus võim sekkub inimese ellu võimalikult vähe ja üksnes sel määral, kui see on vajalik ühiskonna julgeoleku, eesti rahva ning tema kultuuri säilimise ja arengu huvides.

Meie eesmärgiks on kujundada riik, mis suudab seista seaduste rakendamise, täitmise ja avalike huvide realiseerimise eest; toimib õiglaselt, vastuvõetavalt ja arusaadavalt; kaasab otsustusprotsessi senisest enam kodanikke, kodanikuühendusi ja ettevõtjaid, suutes olla neile võrdväärseks, arvestavaks ja tasakaalustavaks partneriks; ei ole suunatud ainult olevikku, vaid lähtub tänastes tegevustes homseist eesmärkidest; vastutab oma tegevuse eest.

Koalitsioonipartnerid rõhutavad tugeva, õiglase ja optimaalselt toimiva riigivalitsemise tähtsust Eestis. Sellise ideoloogia märksõnadeks on lihtne, kuid tugev riik. Riigivalitsemise vorm, mille kaudu kavatsime seda ideoloogiat realiseerida, on detsentraliseeritud unitaariik, mis võimaldab madalama haldustasandi erikaalu suurendades tasakaalustada kogu võimu teostamist.

Riigi huvid ei saa igapäevases asjaajamises lahkneda kodaniku huvidest. Riik peab teenima kodanikke liigse bürokraatiata ja inimlikult. Riigiametnik on avalik teenindaja, kelle käitumis-

kultuurist sõltub kodaniku hingerahu. Kodanik peab saama suhelda riigiasutusega võimalikult mugavalt. Riik peab senisest enam teavitama ja koolitama neid, kelle tegevust õigusakt mõjutab.

Taotleme riigi juhtimisel koosmeelt ning kaasame opositsiooni kui konstruktiivse osapoolt otsustusprotsessi – see on alus poliitika järjepidevusele ja legitiimsusele.

Arendame edasi parlamentarismi ja võimude lahususe ning põhiseaduslikkuse põhimõtteid, täpsustades Riigikohtu, parlamendi ja valitsuse funktsioone.

Oleme seadnud endale raamiks, et valitsussektori jooksvad kulud suhtena SKTsse ei tohi suurened. Igasuguse riigi toetuse ja abi kohta, mis antakse mingiks tegevuseks või tulemuste saavutamiseks, peab olema aruandlus: kuhu raha kulutati, mida saavutati ja palju see tulemus maksis.

Seame õigusloomele rangemad reeglid, mis tagavad seaduste järjepidevuse, ökonoomsuse ja legitiimsuse ning võtame õigusloome lähteprintsiibiks vajaduste ja võimaluste tasakaalu. Selleks tugevdame õigusaktide eelneva mõjuanalüüsi nõuete järgimist. Lähtume põhimõttest: kui õigusakt on vastu võetud, siis peab olema tagatud ka selle kõikehõlmav rakendamine. Valdkondades, kus õigusakte ei suudeta rakendada või on ülereguleeritus, tuleb viia läbi deregulatsioon (nt lihtsustame ettevõtete loomise menetlust).

Valitsusliidu prioriteedid on:

Valimissüsteemi lihtsustamine andmaks kodaniku häälele suurema kaalu Riigikogu koosseisu kujundamisel.

Valitsemiskulude ja valitsussektoris hõivatute arvu hoidmine 2003. aasta tasemel.

Korruptsiooni – eelkõige poliitilise korruptsiooni – vähendamine.

Administratiivse ja poliitilise juhtimise tasakaalustamine.

Õigusaktide revisjonisüsteemi kehtestamine tuvastamiseks aktide tegelikku toimimist.

Erakondade rahastamise korrastamine.

Teenusstandardite süsteemi kehtestamine kodanike õiguste kaitseks.

Poliitilise juhtimissuutlikkuse tugevdamine.

Tegevused 2003–2007

1. Kodaniku häälele suurem kaal

1.1. Rakendame parlamendivalimistel avatud valimissüsteemi, viies 1. jaanuariks 2005 valimisseadusse muudatuse, et kõik Riigikogu mandaadid jagatakse ringkondades, reastades ringkonnanimikirjas mandaadi saajad saadud häälte arvu järgi. Suurendame erakondade Riigikogu valmisnimekirja pikkust 202ni.

1.2. Korraldame 2004. aasta Europarlamendi valimiste päeval põhiseaduse muutmise rahvahääletuse, et valida 2006. aastal Vabariigi President üldistel, ühetaolistel ja otsestel valimistel. Koalitsioon toetab Vabariigi Presidendi praeguste volituste säilitamist.

1.3. Pikendame põhiseadust muutes presidendi volitusi 6 aastaks, sätestades presidendile ühekordse ametiaja piirangu.

1.4. Koalitsioon seab eesmärgiks luua tingimused, et 2005. aasta kohalikel valimistel oleks võimalik rakendada e-valimisi.

2. Tagame kodanikule õiguse heale haldusele

2.1. Kõige olulisem väärtus riigihalduse korraldamisel on valitsusliidu jaoks kodanike õiguslik ootus pakutavate avalike teenuste asjakohasuse, õigeaegsuse ja usaldusväärsuse suhtes. Sellest peab lähtuma kogu halduse korraldus.

2.2. Kvaliteedi tagamiseks kehtestame 2005. aastaks teenusstandardid ehk miinimumnõuded

avalikele teenustele. Kui neid ei täideta, on kodanikul võimalus kaitsta oma õigusi ja taotleda õiglast kompensatsiooni.

2.3. Osutamaks standarditele vastavaid avalikke teenuseid, kujundame integreeritud teeninduspunktide võrgu üle Eesti.

2.4. Koalitsioon toetab võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise seaduse vastuvõtmist ning selle sisulist ja õiguslikku tagamist avaliku võimu teostamisel.

3. Tugevdame parlamentarismi

3.1. Kujundame Riigikogu riigi strateegilise arengu planeerijaks – selleks tugevdame parlamendi tugistruktuure ning selget otsustuspädevust strateegilise planeerimise alal. Korrastame riigi planeerimissüsteemi ja erinevad planeerimisdokumendid. Operatiivne juhtimine peab senisest enam jääma valitsusele.

3.2. Kaasame parlamendi tegevusse senisest enam eksperte ja teadlasi ning oluliste üksikküsimuste arutamiseks moodustame Riigikogu juurde ekspertide komiteed.

3.3. Tugevdame parlamendi järelevalvet täitevvõimu üle, moodustame Riigikogus komisjoni koostöök Riigikontrolliga. Koostöökomisjon esitab oma ettepanekuid Riigikontrolli tööplaani ning arutab Riigikontrolli ülevaateid ja auditaruandeid. Komisjonis on opositsiooni esindavatel Riigikogu liikmetel enamus.

4. Kodanikuühendused tugevamaks

4.1. Vaatame üle mittetulundusühingute asjaajamist ja aruandlust puudutavad õigusaktid eesmärgiga neid lihtsustada.

4.2. Asume toetama eelmise Riigikogu poolt vastu võetud kodanikuühiskonna kontseptsiooni.

5. Erakonnad teenigu kodanikku

5.1. Alates 1. jaanuarist 2004 korrastame erakondade rahastamise süsteemi, kusjuures keelatakse äriühingute annetused erakondadele. Seame eesmärgiks piirata valimisreklaami kulusid ning kehtestame 1. jaanuariks 2004 seadusega erakondade rahastamise üle väliskontrolli. Arvestades äriühingute suurt osakaalu erakondade senises rahastamises, tasakaalustatakse piirang erakondade riigieelarvelise rahastamise suurendamisega võrreldavas mahus. Lisaks esindatusele Riigikogus võetakse rahastamise aluseks ka esindatus kohalikes volikogudes. Seda rakendatakse alates 2005. aasta kohalikest valimistest.

5.2. Piirame õigust kuuluda erakonda ainult kutselistele kaitseväelastele. Vajadusel sätestatakse seadusega neile erakondade liikmetele, kes täidavad teatud avaliku teenistuse ülesandeid, piirangud tegevusele ning kuulumisele erakonna juhtorganitesse.

6. Eesti riik kaitsku Euroopas Eesti huve

Jätkame õigussüsteemi harmoniseerimist ELi õigusega. Harmoniseerimise aluseks on Eesti Vabariigi põhiseadus ja ELi liitumisleping. Eesti huvide tulemuslikuks kaitsmiseks ELis on vaja tagada Eesti siseriiklik valmisolek liitumiseks ning teha sellekohased muudatused riigiaparaadis.

6.1. Viime lõpule siseriiklikud ettevalmistused liitumiseks:

Tagame, et Eesti täidab liitumisläbirääkimistel võetud kohustused. Selleks kiirendame läbirääkimistel võetud kohustustega seotud õigusaktide väljatöötamist ning nende rakendamist. Analüüsime ja vajadusel täpsustame olemasolevat “Euroopa Liiduga ühinemisvalmiduse saavutamise kava 2003”.

6.2. Tõhustame riigiaparaadi toimimist, et tagada Eesti huvide maksimaalne esindatus:

Määratleme täpselt Riigikogu pädevuse Eesti positsioonide kooskõlastamisel ELi otsustusprotsessis. Seame eesmärgiks Riigikogu aktiivse kaasatuse strateegiliste küsimuste arutamisse. Suurendame parlamentaarset kontrolli Eesti osaluse üle ELi otsuste tegemises. Loodav ELi küsimuste koordineerimise mehhanism peab tagama valitsuse ja Riigikogu tõhusa

koostöö Eesti positsioonide kujundamisel, mis on eeltingimuseks Eesti efektiivsele osalemisele ELi otsustusprotsessis.

6.3. Seame eesmärgiks kogu ELi eraldatava raha sihipärase ärakasutamise:

Töötame välja ELi struktuurimeetmete rakendamise rahastamismudeli, mis aitab kaasa toodetava lisaväärtuse lisandumisele.

Seame esikohale põhimõtte, mille kohaselt ELi struktuurivahendite rahastamiseesmärgid aitavad kaasa riiklike arengusuundade elluviimisele, mitte ei muutu eesmärkideks iseeneses.

Koondame killustatud piirkondlikud arengustruktuurid ühtseteks maakondlikeks arenduskeskusteks, mis jäävad ELi struktuurivahendite taotlemisel peamiseks tugisüsteemiks.

Tagame ELi struktuurivahendite kasutamise üle samasuguse järelevalve ja läbipaistvuse nagu riigieelarveliste vahendite kasutamise puhul.

Tagame elluviidud projektide üle regulaarse tulemuslikkuse ja mõjude analüüsi.

ELi struktuurivahendid tuleb suunata eeskätt valdkondadesse, mis on prioriteetideks riigi arengu seisukohalt ja mis on sätestatud Eesti riiklikus arengukavas. Iseäranis tuleb tähelepanu pöörata sellistele valdkondadele nagu haridus (sh kutseharidus), innovatsioon, teadus- ja arendustegevus, ettevõtluse arendamine, tasakaalustatud regionaalne areng ja inimväärse elukeskkonna tagamine kogu Eestis.

7. Kujundame omavalitsused sõltumatuks ja tugevaks partneriks riigile

7.1. Kindlustame Euroopa omavalitsuste hartast lähtudes Eesti vallad ja linnad nende ülesannete täitmiseks piisavate stabiilsete ja paindlike tuludega, mis kujunevad seadustes fikseeritud normatiivide alusel. Võtame vastu omavalitsuste korraldust, sisemist järelevalvet ja juhtimist täpsustava uue omavalitsuse korralduse seaduse. Avalikku teenust osutavad need, kes saavad seda teha kõige parema hinna, kvaliteedi ja juurdepääsusuhtega kodaniku jaoks. Kõik olemuslikult omavalitsuslikud funktsioonid tuleb panna omavalitsustele endile, kuid maksimaalselt tuleb soodustada ühisasutuste, omavalitsuste vaheliste sihtasutuste jms loomist teenuste osutamiseks, mida on efektiivsem koos pakkuda. Selleks tuleb muuta finantseerimise skeem koostööd soosivaks.

7.2. Anname täna maavalitsusel täita olevad omavalitsuslikud funktsioonid omavalitsustele.

Koalitsiooni eesmärgiks on korrastada riigi maakondlik juhtimistasand ja selle tõhusust suurendada, et kindlustada maakondade tasakaalustatud areng.

7.3. Kõik omavalitsuste tulused, kulusid ja tegevust reguleerivad seadused kuuluvad hea tavana kooskõlastamisele üleriigilistes omavalitsusliitides.

7.4. Toetame omavalitsuse vabatahtlikku liitumist. Selleks käivitame programmid, mis võimaldavad saada toetust ja algatada suuremaid ühinenud omavalitsuse arenguprojekte.

8. Säätlik riigijuhtimine

8.1. Võtame vastu valitsemiskulude kokkuhoiu programmi, muutes vajalikke seadusi. Selles sätestatakse valitsuse ühtne poliitika halduskulude osas.

8.2. Valitsus taotleb ühtseid ja mõõdetavaid nõudeid kõigile riigiasutustes koostatavatele projektidele, programmidele ja kavadele.

8.3. Vähendame 2004. aasta riigieelarves ministeeriumide halduskulusid ning tõhustame riigiasutuste eelarve kontrolli.

8.4. Vähendame ametiautode arvu, kusjuures ametiautot tohib kasutada ainult ametiülesannete täitmiseks.

8.5. Vaatame 2003. aasta jooksul läbi riigiasutuste paiknemise otstarbekuse Tallinna kesklinnas. Piirame 2004. aasta eelarves riigiasutuste investeeringuid büroohoonetesse.

8.6. Võtame vastu uue avaliku teenistuse seaduse, mis seab eesmärgiks töö- ja teenistussuhete korrastamise ja ühtlustamise tööjõuturu olukorraga. Loomes riigiametnike palkade osas suurema paindlikkuse seaduses selgelt määratletud piirides, arvestame ametnike tulu palgana ning

vähendame varjatud lisatasude maksmist ja erisoodustusi.

8.7. Vaatame läbi ametnike tulemuspalga, riigi ametikorterite ja eripensionide süsteemi.

8.8. Kehtestame piirangu, et Riigikogu liige võib riiki esindada mitte rohkem kui kahes tasulises nõukogus või järelevalveorganis.

8.9. Suurendame ministri õigust korraldada ministeeriumi ja tema valitsemisala organisatsiooni.

8.10. Tagame kutseliste ametnike ja poliitilise juhtimise selge lahutatuse, määratledes selgemalt ametnike kompetentsinõuded ja reeglid personali valimiseks.

8.11. Jätkame infotehnoloogilise projektide arendamist riigihalduses, et tagada kodanikule tõhusam ja odavam teenus.

8.12. Tõhustame haldussuutlikkust elanike arvestuse alal.

8.13. Tugevdame poliitilist juhtimist. Loomes 20. juuniks 2003 võimaluse luua ministeeriumi üks abiministri ametikoht, et paremini realiseerida koalitsiooni poliitilist vastutust. Sellega seoses täpsustatakse ministeeriumide juhtimis põhimõtteid muutmaks ministeeriumide töökorraldust lihtsamaks. Abiministri ametikoha loomisega kaasnevad kulutused kaetakse ministeeriumi kulude kokkuhoiust.

8.14. Ministeeriumide-vahelise koordineerimise parandamiseks tugevdame Riigikantselei suutlikkust haldusülesannete täitmisel

9. Kodakondsuspoliitika järjepidevus

9.1. Säilitame senised kodakondsus- ja keelepoliitika põhimõtted.

9.2. Kaitseme eesti keele oskuse nõuet kodakondsuse saamise alusena ja vähendame kodakondsuseta isikute arvu bürokratlikest takistustest hoidumise kaudu.

9.4. Lisaks keeleõppele arendame Eesti riiklust ja ajalugu tutvustavat õpet. Selleks tasume 100% keele ja riikluse õppe kuludest kodakondsuseksami eduka sooritamise puhul.

9.5. Keskkooli lõpetamisel on kohustuslikud eesti keele ja kodanikuõpetuse eksamid. Mõlemad eksamid on võrdsustatud eksamitega kodakondsuse taotlemiseks.

9.6. Viime läbi kodakondsuseksamite nõuete analüüsi, võttes eesmärgiks, et kodakondsuseksamite nõuded peavad olema sisulised, ühetaolised ja praktilise iseloomuga.

Tervishoiupoliitika

Põhimõtted.

Meie tervishoiupoliitika lähtealuseks on tõdemus: rahva tervist saab parandada üksnes siis, kui minna probleemi juurteni, mis paljuski asuvad väljaspool arstiabi- ja ravisüsteemi – tervisehariduses, puhtas keskkonnas ja joogivees, tervist väärtustavates töökohtades, tervise hoidmiseks piisava sissetuleku tagamises, taunivas suhtumises ebatervetesse eluviisidesse ja tervislike meelelahutusvõimaluste kättesaadavuses.

Seame eesmärgiks suurendada tervishoiule kuluvate vahendite osatähtsust SKTst ning korrastada olemasoleva tervishoiu juhtimise ja finantseerimise mudeli.

Meie tervishoiupoliitika tähendab inimese omavastutuse suuremat tähtsustamist tervise hoidmisel. Usume, et kõige rohkem sõltub tervis inimesest endast – eluviisist, harjumustest ja võimalustest.

Tervist ei ole seni küllaldaselt väärtustatud. Terved eluviisid ja haiguste ennetamine on olnud raviprobleemidega võrreldes tagaplaanil. Senisest enam tuleb tegeleda haiguste ennetustööga, tagades selle püsiva finantseerimise.

Riik peab minema appi neile, kel ei ole võimalusi oma tervise eest hoolitseda või tervisehäda ravida. Õnnetus ja haigused ei tohi tõugata vaesusse ja raha puudumine ei tohi piirata võimalusi saada hädavajalikku abi.

Suurendame pere- ja eriarste, sotsiaaltöötajaid ja perenõustajaid koondavate spetsialiseeritud tervisekeskuste osa üldarstiabi ja ambulatoorse eriarstiabi osutamisel.

Patsiendil peab olema õigus ja võimalus valida arst ja haigla.

Suurendame Sotsiaalministeeriumi õigusi ja vastutust tervishoiupoliitika kujundamisel.

Tegevused 2003–2007

1. Väärtustame terviseedendust ja haiguste ennetamist

1.1. Jätkame südame- ja veresoonkonna haiguste ennetamist, traumade vähendamist, AIDSi ja tuberkuloosi ennetamise programme ning käivitame vähiprogrammi ja reproduktiivtervise programmi.

1.2. Looime võimaluse teha 3000 krooni ulatuses kalendriaastal tulumaksuvabalt kulutusi enda ja alla 18aastase perekonnaliikme terviseedendusele.

2. Kaasame ravisüsteemi senisest enam erameditsiini

2.1. Sätestades selgelt kvaliteedinõuded anname nõuetele vastavatele erahaiglatele ja kliinikutele võimaluse konkureerida konkursi korras teiste haiglatega õiguse eest osutada Haigekassa poolt tasutavat ravi- ja taastusraviteenust. Haigekassale anname võimaluse teha vähempakkumiste alusel pikaajalisi (kuni 5 a) lepinguid, mille toel kõik raviasutused saaksid oma tegevust ja investeeringuid pikaajaliselt planeerida.

2.2. Analüüsime haiglate juhtimist eesmärgiga tagada parem riiklik järelevalve.

2.3. Vaatame läbi Haigekassa staatuse ja seisundiga seonduva.

3. Korrastame raviteenuste tellimise ja rahastamise mudeli

3.1. Riik osaleb haiglate kapitalikulude katmisel.

3.2. Seisame arstide ja õdede palga tõstmise eest.

3.3. Rakendame ühtse elektroonilise tervisekaardi, mis tagab patsiendi ravimiseks oluliste andmete ja tehtud uuringute liikumise rangete turvanõuete alusel raviasutuste vahel.

3.4. Vaatame läbi nii patsientide omavastutuse ja omaosaluse suuruse kui ka tööandja ja omavalitsuse õigused ja kohustused tervise teenuste osutamisel ja nende eest tasumisel.

3.5. Kehtestame raviteenuste osas käibemaksu nullmäära.

4. Korrastame arstiabi- ja raviteenuste sh haiglaravi kättesaadavuse

4.1. Astume samme lühendamaks ravijärjekordi, eelkõige ambulatoorse ravivajaduse puhul.

4.2. Kohaldame “Tervishoiuprojekti aastaks 2015” tegelike vajaduste ja võimalustega, lähtudes ühtsetest nõuetest raviteenuste kvaliteedile ja kättesaadavusele. Kinnitame haiglate arengukava aastani 2015 koos vajalike muudatuste sisseviimisega ja ajakava konkretiseerimisega.

4.3. Aktiivravi haiglate kõrval tuleb lõpuni välja arendada taastus- ja hooldusravisüsteem, mis keskenduks pikaajalise raviteenuste osutamisele.

4.4. Vaatame läbi täiskasvanute hambaravihüvitiste maksmise korra.

4.5. Tagame vältimatut arstiabi kättesaadavuse ja kvaliteedi

5. Kujundame arusaadava ja läbipaistva ravimipoliitika

5.1. Kujundame arusaadava ja läbipaistva ravimipoliitika, mis on suunatud efektiivsusele tervise säilitamisel ja parandamisel. Muudame ravimite registreerimise lihtsamaks.

5.2. Korrastame ravimite piirhindade ja ravimite kiirendatud registreerimise süsteemi ravikulutuste vähendamiseks. Vaatame 1. septembriks 2003 üle ravimite piirhindade määramise põhimõtted. Taastame 100% soodustuse kuni 3-aastastele lastele.

6. Leppimatu võitlus narkootikumide, alkoholi ja tubakaga

6.1. Seame alkoholi kättesaadavusele rangemad piirangud. Korraldame regulaarseid kampaaniaid alkoholi, narkootikumide ja suitsetamise kahjulikkuse tutvustamiseks. Anname vajalikku õpet laste ja noortega töötavatele õpetajatele.

6.2. Suurendame meelelahutusasutuste omanike vastutust (karmid trahvid kuni loa äravõtmiseni), kui nende omanduses olevates asutustes tarvitatakse narkootikume.

6.3. Rakendame karne trahve neile, kes alaealistele alkoholi ja sigarette müüvad.

6.4. Piirame alkoholi- ja tubakareklaami.

Toimetulekupoliitika

Põhimõtted.

Meie toimetulekupoliitika tähendab senisest laiemat tähelepanu vaesusele ja kihistumisele. Vältida tuleb laustoetamist põhimõttel “kõigile võrdselt vähe”. Eelistame meetmeid, mis avardavad aktiivsete inimeste võimalusi tööd leida.

Toetame riikliku sotsiaalpoliitikaga – laste-, pere- ja koolitoetused, emade turvatunne kodus ja tööl, hea haridus ja töösus – rahva arvukuse ja elujõu kasvu, samuti teistest rahvustest eestimaalaste seondumist Eestiga.

Viime läbi olemasolevate sotsiaaltoetuste sihipärasuse põhjaliku analüüsi.

Pensionisüsteem tuleb hoida stabiilne ja jätkusuutlik.

Tegevused 2003–2007

1. Sotsiaaltoetuste määramisel peab seadma esikohale lapsed

1.1. Kujundame sotsiaaltoetuste süsteemi ümber nii, et väärikas toimetulek oleks tagatud lastega peredele, kes praegu elavad allpool vaesuspiiri.

1.2. Suurendame omavalitsuste õigusi, võimalusi ja vastutust sotsiaaltoetusi jagada, sätestades riiklikult minimaalse toimetulekupiiri.

1.3. Esmajärjekorras toetame last perekonna kaudu. Kui see ei ole võimalik, tuleb lapsele õppimisvõimalused tagada sotsiaaltöötajate, hooldajate, tugiisikute ja tugikodude abil.

1.4. Loomme vaeste perede lastele õppetootuste süsteemi alates gümnaasiumist.

1.5. Ühendame koolipiima programmi koolilõuna rahastamise süsteemiga.

1.6. Täpsustame omavalitsuse kohustusi riskilaste eest hoolitsemisel. Seame eesmärgiks leida vahendid laste kasvatamise ja koolitamise toetuseks sellises ulatuses, et tagada lastega perede normaalne toimetulek. Õpilastele kindlustatakse tasuta soe koolieine neljanda klassini, sealt edasi on koolitoidu toetus diferentseeritud.

2. Parandame töötute ümberõpet

2.1. Kujundame potentsiaalsetele töötutele ennetava ümberõppemudeli.

2.2. Vaatame üle seniste ümberõppeprogrammide efektiivsuse.

2.3. Seome ümberõpperaha eraldamise senisest enam potentsiaalse töökoha olemasoluga.

2.4. Töötame välja ja rakendame tööhõive suurendamise kompleksprogrammi. Tasuv töö on inimese väärkuse kindlustamise peamine vahend.

3.Tagame väärikad võimalused erivajadustega inimestele

3.1. Arendame edasi rehabilitatsioonisüsteemi ja parandame selle kättesaadavust.

3.2. Motiveerime ettevõtjaid palkama erivajadustega inimesi. Invasõbralikke ettevõtjaid premeerime avaliku tunnustamisega.

3.3. Arendame edasi testimis- ja koolitussüsteemi, et anda vaimse puudega inimestele sobiv haridus. Eraldame abiõpetajate palgaraha sihtsuunitlusega just selliseks otstarbeks ning organiseerime abiõpetajatele vastava erikoolituse.

3.4. Peame vajalikuks arendada välja toetavate teenuste süsteem, nt isikliku abistaja ja tugiisiku teenus puudega inimesele, kohandatud transport jm.

4. Anname tagasitulekuvõimaluse ühiskonnast kõrvalejäänutele

4.1. Looime vähemalt sotsiaalkorterite ja varjupaikade süsteemi, kus saab rahuldada esmased hügieeni-, söögi- ja meditsiinilised vajadused.

5. Tudengid

5.1. Vaesest perest andekas noor ei tohi rahapuuduse tõttu jääda kutse- või kõrghariduseta.

5.2. Esmajärjekorras töötame välja mõistliku õppetoetuste, stipendiumide ja õppelaenu süsteemi.

6. Pensionid

6.1. Koalitsiooni pensionipoliitika on suunatud EL Sotsiaalkindlustuse koodeksiga määratud elatusaseme kindlustamisele eakatele, puuetega inimestele ja toitja kaotanutele.

7. Võõrvõimu ohvrite toetamine

7.1. Võtame vastu represseeritute seaduse, millega tagatakse nende inimeste inimväärsed soodustused.

7.2. Algatame represseeritute fondi loomise.

7.3. Aitame kaasa lepingute sõlmimisele Vene Föderatsiooniga, Euroopa Nõukoguga ja ELi struktuuridega, et lahendada represseeritute probleemid.

7.4. Moodustame valitsuskomisjoni, mis tegeleb represseeritute hüvitustega seotud küsimustega.

Maaelupoliitika

Põhimõtted.

Meie eesmärgiks on toimetulekut võimaldav ja kasvatav, turvaline ja tervislik, loodusressursse säästlikult kasutatav ja taastav elukeskkond. Tahame luua eeldused ka maal elavate eestlaste heaolu kasvuks, lähendades eri piirkondades elavate inimeste võimalusi teha tööd ja saada osa kvaliteetsetest avalikest teenustest.

Valitsusliidu maaelupoliitika prioriteetsed valdkonnad on:

Põllumajanduspoliitika kiire kohandamine ELi ühtse põllumajanduspoliitikaga, lähtudes põhimõttest, et poliitilised otsused olgu tagatud majanduslike võimalustega.

Maapiirkondade infrastruktuuri, teenuste ja hariduskorralduse arendamine, mis tagaks noortele peredele võimaluse maal elada ja tööd teha ning eakatele sotsiaalse kindluse, arstiabi ja turvalisuse.

Maaelu- ja regionaalpoliitika killustatuse lõpetamine ja regionaalse planeerimise juurutamine. Maareformi võimalikult kiire lõpetamine, et luua eeldused peremehe tekkeks maale ning omavalitsuste ja riigi tulude kasvuks.

Koalitsioon lähtub tõsiasiast, et põld ja mets on Eesti rikkalikemad loodusressursid ning ühed suurimad tööandjad maapiirkondades. Lisaks rahva kindlustamisele kodumaise ja tervisliku

toiduga on maaelu areng oluline ka üleriigilise asustatuse, meelepärase elulaadi ja kultuuri-maastike säilimise seisukohalt.

Tagame põllumajanduse kõigi ettevõtlusvormide – talude, ühistute, osühingute jt – vaba arengu, toetades nende koostööd ühishuvide väljendamiseks nii kodus kui välisriigis.

Käsitleme talu majandamise ja elulaadi ühtsuse, sh tugeva pere ja maakultuuri, asendamatu kandjana.

Lähtume põhimõttest, et ELiga ühinemisel on Eesti põllumajanduse jaoks kõige tähtsam saavutada teiste liikmesriikidega võrdsed tootmisõigused ja turutingimused. Koostöös teiste ELiga ühinevate riikidega taotleme põllumajanduse tootmiskvootide kaotamist või nende tasakaalustatud jaotamist vanade ja uute liikmesriikide vahel ning toetustasemetete kiiremat ühtlustamist.

Traditsioonilise põllumajanduse nüüdisajastamise kõrval on meie tähtis eesmärk luua maa- piirkondades ka kõigile muudele majandusharudele ja ettevõtmistele soodsad arengutingimused.

Samuti on koalitsiooni selgeks eelistuseks omavalitsuste tulubaasi tugevdamise ja riigieelarveliste investeeringute suurendamise kaudu, aga ka ELi struktuurifondide abil arendada välja regionaalsete keskuste infrastruktuur ja parandada märkimisväärselt kohalikke teelusid.

Tegevused 2003–2007

1. Maal valitseva olukorra parandamiseks kasutame Eesti riiklikus arengukavas ette nähtud ELi struktuurifondide meetmeid maapiirkondade tasakaalustatud ja jätkusuutlikuks majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks. Viimaks ellu meetmeid, mis eeldavad Eesti riigi kaasfinantseerimist, töötab koalitsioon 2004. aasta jooksul välja rahastamismudeli, mis aitaks kaasa toodetava väärtuse lisandumisele.

2. Koondame killustatud piirkondlikud arengustruktuurid 1. jaanuariks 2004 ühtseteks maakondlikeks arenduskeskusteks, mis jäävad ELi struktuurifondide vahendite peamiseks tugisüsteemiks, aidates kohalikel ettevõtjatel, omavalitsustel ja mittetulundusühingutel saada infot, vormistada projekte ja ühtlustada tegevust struktuurifondide vahendite taotlemiseks.

3. Inimeste liikumisvõimaluste parandamiseks vaatame 1. jaanuariks 2004 läbi üleriigilise ja maakondliku ühistranspordi korralduse ning suurendame vajadusel ühistranspordi dotatsioone.

4. Kahekordistame 1. jaanuariks 2006 Põllumajandusministeeriumi eelarves innovatsiooni- ja teadusrakenduste elluviimiseks eraldatava raha osakaalu. Põllumajanduse traditsiooniliste tootmisharude kõrval suurendame ühekordseid projekttoetusi nn kolmanda suuna (aiandus, kalandus, koolitus, turism jms) arendamiseks.

5. Loome võimalused peremeeste tekkeks põllumaale. Võtame 1. jaanuariks 2004 vastu seaduse, mis sätestab maareformi seaduse alusel kasutusvaldusesse antud maa omandamise tingimused.

6. Vaatame 1. jaanuariks 2004 läbi ülesanded, mis on maareformi seaduse ja sellest tulenevate õigusaktidega antud kohalike volikogude ainupädevusse, võimaldades vajadusel nende delegeerimise omavalitsuse täitevorganitele.

7. Kiirendame ostueesõigusega erastamist. Määrame 1. jaanuariks 2004 maa ostueesõigusega erastamise protseduuride lõpptähtajad;

8. Moodustame riigile pandud maaga seotud kohustuste täitmiseks, maa- ja loodusvarade kaitse ja säästliku kasutamise tagamiseks ning planeeringute teostamiseks regionaalselt võimalikult ühtlaselt jaotuva piisava maareservi.

9. Looime 1. jaanuariks 2005 mehhanismi, mille abil tagada, et erastajad täidaksid erastamise käigus riigi ees võetud kohustused, pannes seejuures kohustuse anda metsanduslikke hinnanguid maakondlikule keskkonnateenistusele.

10. Täiendame 2003.–2004. aasta jooksul turgu reguleerivaid õigusakte, tagamaks ausa konkurentsi põllumajandustoodete siseturul.

11. Kasutame ELi liitumistingimustes antud võimalust maksta põllumajandusele täiendavaid otsetoetusi ELi struktuurifondide arvel (15%) ja Eesti riigieelarvest (15% ELi otsetoetustest).

12. Jätkame piirialade, saarte ja teiste eritingimustes asuvate piirkondade ja kultuurialade arenguks vajalike regionaalsete sihtprogrammide rahastamist. Võtame 1. jaanuariks 2005 vastu piirkonnapoliitika seaduse.

Looduspoliitika

Põhimõtted.

Looduse seisund mõjutab kõiki ning õigus puhtale elukeskkonnale on üks inimese põhiõigusi. Eesti puhast ja rikast loodust ei või arutult kasutada. Puhas õhk ja vesi, risustamata maastik, vaikus ja mitmekesine loodus on hindamatud väärtused, mis tuleb majandustegevust arendades ja hüvesid tarbides säilitada.

Majanduslik edu ei tohi sündida looduse seisundi ja selle tasakaalu rikkumise arvelt. Meie laste tulevased valikuvõimalused ei tohi olla piiratud hävinud looduse tõttu. Peame mõistuspärast, tasakaalustatud ja hoidlikku suhtumist ümbritsevasse loodusse inimeste iseseisvust ja valikuvabadust hindava mõtteviisi lahutamatuks osaks.

Eluterve loodus püsib vaid looduse ja loodussõbraliku inimese kooskõlal. Igaühel on õigus looduses tegutseda, kuid ka kohustus loodust säästa ja hüvitada loodusele tekitatud kahju. Omand on püha ja puutumatu, kuid seda ei tohi kasutada üldiste huvide vastu. See, kes koormab enam looduskeskkonda, peab ka rohkem panustama selle säilitamisse ja taastamisse. Metsade röövraie ja randade lagastamine peab olema välistatud. Elukeskkonna väärtust, ressursside säästlikumat kasutamist ja loodusväärtuste säilitamist peab hakkama kõrgemalt hindama, selle kahjustamist kõrgemalt maksustama ning kehtestatud piirangute täitmist efektiivsemalt kontrollima. Selline lähenemine annab eelise energia- ja ainesäästlikele tehnoloogiatele ning soodustab alternatiivsete energiaallikate kasutamise laienemist.

Inimesed peavad olema informeeritud keskkonnaseisundist ja saama vahetult osa seda mõjutavate otsuste tegemisel. Samavõrra oluline on inimeste looduslane haritus, et mõista ja rakendada saadavat infot. Ainult haritud ja avatud ühiskond, mis toetub oma kodanike informeeritusele ja vastutustundele, saab olla pikaajaliselt edukas. Loodusteadlikkus ja haridus peab algama kodust ja koolist ning kajastuma meie mõtteviisis ja tarbimiskultuuris.

Riiklikku majanduspoliitikat ja investeeringuid planeerides tuleb lähtuda jätkusuutliku arengu põhimõtetest ning teha asjalikku koostööd uurimis- ja teadusasutustega. Vajalik on heal tahtel

rajanev koostöö erasektori ja kodanikualgatusel põhinevate ühendustega ning aktiivne rahvusvaheline koostöö koos omapoolsete kohustuste täpse täitmisega.

Koalitsiooni eesmärk on asendada intensiivsel looduskasutusel põhinev majandustegevus teadusmahukama ja jätkusuutlikuma tegevusega. Eesti loodusrikkused peavad jääma meie kõigi kasutada nii homme kui ka kaugemas tulevikus. Seadusloome peab senisest enam hakkama arvestama eluterve looduse huve. Looduskaitseõuete rikkumise suhtes peab kehtima samasugune nulltolerants nagu isiku- või varavastase kuriteo suhtes. Looduse arvel ei tohi levida kõlvatu konkurents. Loodusevastane jõmulus tuleb karmide sanktsioonide abil likvideerida.

Tegevused 2003–2007

1. Keskkonnapoliitilised ja -strateegilised sammud

1.1. Hindame riigi arengutaset senisest avaramalt, lisades statistilistesse aruannetesse keskkonda ja tervist iseloomustavad indikaatorid.

1.2. Arengu jätkusuutlikkuse tagamiseks rakendame säästva arengu põhimõtteid kõikides eluvaldkondades.

1.3. Valmistame ette ning viime läbi kõiki ühiskonnagruppe kaasava demokraatliku ja läbipaistva arutelu, et võtta vastu Eesti arengustrateegia aastani 2030 “Säästev Eesti 21”.

1.4. 2004. aasta lõpuks sätestame seaduses keskkonnatasude määrad ning kindlustame laekumiste jätkuva suunamise keskkonnainvesteeringuteks.

1.5. Jätkame vaba tahte lepingute sõlmimist, millega tunnustatakse ettevõtete initsiatiivi vabatahtlike keskkonnakaitsealaste kohustuste võtmisel.

1.6. Toetame keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõttu. Nende tunnustamiseks ja tarbijate informeerimiseks võtame kasutusele keskkonnasõbraliku toote märgi.

1.7. Osaleme CO₂ emissiooni rahvusvahelises kaubanduses vaid ühisrakendusprojektide kaudu, st säilitame olemasoleva ja kokkuhoitud Eesti CO₂ kvoodi puutumatuna.

1.8. Valmistame avalikuks aruteluks ette ökoloogilise maksureformi kontseptsiooni, mis näeb ette maksude ümberorienteerimise tulu maksustamiselt loodusressursside kasutamise ja looduse saastamise maksustamisele.

1.9. Teeme asjatundlikku keskkonnaalast koostööd teadusasutuste ja kodanikualgatusel põhinevate ühendustega.

1.10. Tagame keskkonnasektorile riigipoolse kaasrahastamise, aidates riigi toel ette valmistada rahvusvaheliste koostööprogrammide ja fondide jaoks aktsepteeritavaid projekte.

1.11. Tagame maavara kaevandamisõiguse eest laekuvate summade kasutamise riiklikult koordineeritud ja regionaalselt ühtlustatud keskkonnaprogrammide finantseerimiseks.

1.12. Toetame suurema rakendusliku väljundiga alternatiivenergeetika, säästlike tehnoloogiate ja meie loodusrikkuste uurimisele suunatud teadusuuringute osakaalu kasvu.

1.13. Veemajanduse arendamisel ja juhtimisel lähtume vesikondade printsiipest, mis annab reostuse levikust täpsema ülevaate.

1.14. Suurendame investeeringuid nii reovee kogumissüsteemide kui joogiveepuhastite rajamiseks ja uuendamiseks.

1.15. Koostöös teiste Läänemereäärsete riikidega karmistame nõudeid naftatankeritele.

1.16. Jätkame riiklikke investeeringuid tänapäevaste prügilate rajamiseks ja keskkonnaohtlike ladestuspaikade sulgemiseks.

1.17. Loomme jäätmete taaskasutussüsteemi väljaarendamisele seadusandliku aluse ja majandusliku survemehhanismi.

1.18. Laiendame pakendiaktsiisiga maksustatud pakendite nomenklatuuri.

1.19. Tagame jäätmete taaskasutuse hulga suurendamise ja prügitikke vähendamise.

1.20. Korrastame ohtlike jäätmete käitlussüsteemi.

1.21. Toetame maapiirkondade ettevõtjaid keskkonnanõuete täitmisel.

- 1.22. Nõuame satelliitjälgitamise süsteemi paigaldamist kõigile üle 15m pikkustele kalalaevadele (01.01.2005).
- 1.23. Kalapüügi võimsuse tasakaalustamiseks püügi võimalustega hakkame vähempakkumise korras maksma loobumistoetusi.
- 1.24. Väljapüügi andmete petmisega vahele jäänud või muul moel riiki petnud kaluril võetakse püügikvoot ära. Need kvoodid müüakse oksjonil.
- 1.25. Jätkame ohustatud ja meie kliimavõttes vähetootlike kalaliikide ning väikejärvede kalavaru parandamise riiklikke taasisustamisprogramme.
- 1.26. Tagamaks kaluritele rahvusvahelistes vetes paremaid püügi võimalusi, ratifitseerime Riigikogus NEAFCiga ühinemise leppe.

2. Metsapoliitika olgu säästlik

- 2.1. 2003. aasta jooksul karmistame metsaseadust ja takistame ebaseaduslikku puiduäri: muutes metsateatise raieõigust andvaks dokumendiks; täpsustades metsauuenduskohustust; kehtestades raie-eeskirjad; suurendades metsa kokkuostja vastutust; piirates kevadsuvist raiet; muutes metsakorralduskava koostamise litsentseeritud tegevusalaks.
- 2.2. Määramaks Eesti metsadele sobivat jätkusuutlikku metsakasutuse mahtu, täiendame olemasolevat (puidutoodangu maksimeerimisest lähtuvat) lubatava raiemahu arvutamise meetodikat metsa ökosüsteemset käsitlust tagavate nõuetega ning kehtestame vajalikud täiendavad majandamisiirangud.
- 2.3. Moodustame Vabariigi Valitsuse juurde metsandusega seotud huvirühmi ühendava alalise metsandusnõukogu. Kindlustame, et vähemalt 20% Eesti maismaast jääb riigile kuuluvaks metsamaaks.
- 2.4. Suurendame rangelt kaitstavate metsade pindala.
- 2.5. Metsandusliku info paremaks kogumiseks ja analüüsimiseks ning metsanduspoliitiliste otsuste asjatundlikuks ettevalmistamiseks moodustame riikliku asutuse – Metsakeskuse, mille ülesandeks on korraldada metsaresursi inventeerimist, säilitada ja esitada inventeerimisandmed riiklikus metsaregistris ning hinnata metsaomanike, sh riigimetsa majandajate, metsamajanduslikku tegevust.
- 2.6. Metsade inventeerimise tempo kiirendamiseks võtame kasutusele tänapäevased, kaugseirel põhinevad meetodid, vähendades nii inventeerimiseks kuluvate ressursside vajadust.
- 2.7. Kiirendame erametsade inventeerimist ja inventeerime kolme aasta jooksul riigimetsade hulka sinna seni mittekuuluvad jätkuvalt riigi omandis olevad metsad.
- 2.8. Kindlustame erametsaomanikele vajaliku toetus- ja teabesüsteemi loomise.
- 2.9. Anname metsamajandustoetusi (metsa uuendamiseks, noore metsa hooldamiseks, väheväärtuslike põllumaade metsastamiseks jm).
- 2.10. Säilitamaks jahiulukite bioloogilist mitmekesisust, rakendamaks ELi loodusdirektiivi ning tagamaks jahiulukite arvukuse ja populatsioonide seisukorra monitooringut, vaatame üle riigi hallata olevate jahipiirkondade suuruse, otstarbekuse ja paiknemise küsimused. Suurendame ühiskondlike jahindusorganisatsioonide osa jahinduse korraldamisel.
- 2.11. Karmistame karistusi metsamaade ja metsateede lõhkumise eest metsamaterjalide kokku- ja väljaveol.

3. Parandame looduskuritegude menetlemise kvaliteeti, et tagada karmid ja õiglased trahvid ja ettekirjutused

- 3.1. Täiendame pidevalt õigusakte, et kõrvaldada looduskuritegusid võimaldavad lüngad.
- 3.2. Täpsustame karistusseadustikku keskkonnaalaste rikkumiste osas.

3.3.Suurendame otseselt operatiivse järelevalvega tegelevate ametnike arvu, et tagada tõhusam järelevalve keskkonnanõuete järgimise üle.

3.4.Võtame rangema kontrolli alla ebaseadusliku ehitustegevuse looduskaitsealadel ja randades ning ilmutame hädavajalikku otsustavust, rakendades keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud riigi õigust lammutada ebaseaduslikud ehitised.

3.5.Reguleerime karmimalt ja rakendame mõjusaid sanktsioone maastikuautode, lumesaanide, jetide, ATVde kasutamisel kohtades, kus need tekitavad loodusele ränka kahju.

4.Tagame looduskaitse efektiivse juhtimise

4.1.Vältimaks era- ja avalike huvide konflikte finantseerib ja valmistab riik 2004. aasta lõpuks ette valdade teemaplaneeringud, mis määravad ranna ja kalda ulatuse ning ehituskeeluvööndi. Seda tehes arvestatakse peamise eesmärgina loodushoidu.

4.2.Toetame nõustades nende omavalitsuste üldplaneeringute koostamist, kus on looduskaitsealad.

4.3.Looduse mitmekesisuse säilitamiseks jätkame loodushoiutoetuste maksmist pärandmaastikel.

4.4.Toetame tervikliku loodusturismi võrgustiku väljaarendamist ning tagame jätkuva riigi toe igameheõigusele.

4.5.Tallinna roheline piirkonna säilitamiseks loome Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala ning võtame meetmeid Eesti linnade looduse säilitamiseks ja taastamiseks võimalikult suures ulatuses, lähtudes Põhjamaade parimatest tavadest.

4.6.Arendame välja tervikliku looduskaitseadustiku.

5.Keskkonnainfo ja loodusharidus kättesaadavaks

5.1.Tagame maa- ja keskkonnaandmekogude institutsionaalse ühtsuse ja koordineerituse ning anname vastavad ülesanded kvalifitseeritud riigiasutuse pädevusse (01.01.2005).

5.2.Teeme avalikkuse parema informeerituse tagamiseks avalikuks järgmised keskkonnavalased seireandmed ja andmekogud:

kalanduse infosüsteem,

keskkonnalubade register,

metsanduse infosüsteem.

5.3.Jätkame maainfosüsteemi edasiarendamist, täiendamist ja andmete ajakohastamist.

5.4.Suurendame loodushariduse osakaalu riigi finantseeritavas hariduses.

5.5.Toetame loodushariduskeskuste loomist igasse maakonda.

Välispoliitika

Põhimõtted.

Meie eesmärgiks on Eesti heaolu, julgeolekut ja rahvusvahelist prestiiži kasvatav välispoliitika.

Koalitsioon on seisukohal, et Eesti peab ühinema ELiga ning ühinemistingimused peavad täielikult vastama iseseisva Eesti rahvuslikele huvidele.

Nii ELis kui NATOs peame oma tegevuses lähtuma rahvuslikest huvidest. Riik peab aktiivselt kaitsma Eesti majandushuve välisturgudel ja looma tingimusi ekspordi arenguks.

Saavutamaks edu, positiivset tuntuust ja pikaajalist kasu, peab Eesti nii ELis kui NATOs kujundama aktiivselt ühispoliitikat. Liitumine annab Eestile võimaluse avardada oma välispoliitika piire ning füüsilisele väiksusele vaatamata saavutada lisamõju. Valitsusliit lähtub aktiivse välispoliitika käsitlest, mis pakub pidepunkte praktiliste otsuste langetamisel.

Valitsusliidu välispoliitika prioriteetid on:
aktiivne poliitika ELis,
kiire integratsioon NATOga.

Peame tähtsaks ka Balti- ja Läänemeremaade koostööd, aktiivseid suhteid USAga, heanaaberlikke suhteid Venemaaga, osalust rahvusvahelistes organisatsioonides ja Eesti välispoliitika suutlikkuse tugevdamist.

Me ei toeta ELi föderaliseerumist. Peame Eesti jaoks oluliseks, et EL põhineks suveräänsetel ja võrdsetel liikmesriikidel ning arvestaks otsuste tegemisel kõikide liikmesriikide võrdset kohtlemist, otsustamise läbipaistvust, demokraatlikku vastutust ja liikmesriikide suveräänsust. Rahvuslike valitsuste ülimuslikkus peab säilima. Institutsionaalse reformi käigus tuleb tagada rahvusparlamentide oluline roll poliitika kujundamisel. Pooldame eesistujamaade rotatsioonisüsteemi säilimist ja oleme vastu selle asendamisele Euroopa Ülemkogu presidendi institutsiooniga. Samuti pooldame Euroopa Parlamendi sisestruktuuri ja pädevuse säilimist. Nõuame kindlalt ELi voliniku kohta Euroopa Komisjonis.

Kirjeldatu saavutamiseks jätkab Eesti aktiivset tööd Euroopa Tulevikukonvendis. Seisame selle eest, et ELi valitsustevaheline konverents ei algaks enne, kui Eesti on saanud täisliikmeks või õiguse osaleda konverentsil hääleõiguslikuna.

Tegevused 2003–2007

1. Euroopa Liidu poliitikas lähtume rahvuslikest huvidest

1.1. Tagame enne ELiga liitumise rahvahääletust kõikides valdkondades ausa ja tasakaalustatud info liitumise võimalike tagajärgede kohta – mida toob võimalik liitumine ELiga igale inimesele, perekonnale, ettevõtjale ja riigiteenistujale. Selleks tellime ka erapooletu liitumise mõjude analüüsi.

1.2. Eesti peab üles näitama initsiatiivi neis valdkondades, kus oleme edukad, vahendama lahkarvamusi või tülikäsimusi seal, kus meie huvid ei põrku, ning olema konstruktiivses opositsioonis Eestile tundlikes küsimustes.

1.3. Toetame detsentraliseeritud ja vabale turumajandusele suunatud Euroopat, soovime ühtse põllumajanduspoliitika reformi, otseste maksude jätmist rahvuslike valitsuste otsustada ning paindlikku töajuturgu. Seisame ELi struktuurivahendite sihipärase ja läbipaistva kasutamise ja eurobürokraatia vähendamise eest.

2. Toetame kiiret integratsiooni NATO struktuuridega

2.1. Tagame diplomaatiliste vahenditega Eesti liitumisprotokolli ratifitseerimisprotsessi edukuse NATO liikmesriikides. Meie huvides on, et kutse saamise ja reaalse liitumise vahe oleks võimalikult lühike.

2.2. Koalitsioon hoiab senist kaitsekulutuste taset 2% SKTst.

3. Suhete arendamine strateegilistes suundades

3.1. Peame oluliseks heade suhete hoidmist USAga.

3.2. Süvendame suhteid Läti ja Leeduga.

3.3. Osaleme aktiivselt põhjadimensiooni projektides. Rajame ajakohase infrastruktuuri piiripunktides, et suurendada kaubavahetust ja transpordi läbilaskevõimet. Toetame turismialaseid projekte. Loomaks ärikontakte ja investeringuid soodustame infovahetust Loode-Venemaa regioonidega.

3.4. Pooldame heanaaberlike suhete arendamist Venemaaga. Sealhulgas kasutame Venemaa suhete arendamisel senisest tõhusamalt parlamentaarseid kontakte ja kolmandat sektorit.

3.5. Osaleme Läänemereäärsete riikide koostöös eesmärgiga läheneda Põhjala kultuuriruumile ja saada osa piirkonna majanduskasvust.

3.6. Eesti pakub jätkuvalt riikluse rajamise ja demokraatia kinnistumise eeskujudele arenevatele demokraatiatele.

3.7. Peame oluliseks aktiivset osalemist ÜRO, OSCE, Euroopa Nõukogu ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide töös.

4. Välispoliitilise suutlikkuse suurendamine

4.1. Välisministeeriumile jääb kandev roll välispoliitika kujundamisel, kuid senisest enam pöörame tähelepanu teiste tugistruktuuride kaasamisele välispoliitiliste seisukohtade kujundamisel.

4.2. Kuulutame välja Välisministeeriumi iga-aastased stipendiumid rahvusvaheliste suhete õppimiseks Eesti kõrgkoolides.

4.3. Tihendame koostööd Riigikogu ja Välisministeeriumi vahel.

4.4. Leiame võimalused suurendada rahaeraldise kolmanda sektori asutuste, et teostada Eestile olulisi välispoliitilisi uuringuid.

4.5. Säilitame ja tugevdame professionaalset ja mittepoleeritud välisesteenistust.

4.6. Tõstame oluliselt Eesti välissaatkondade suutlikkust esindada Eesti ettevõtjate huvisid.

Kaitsepoliitika

Põhimõtted.

Koalitsioonipartnerite kaitsepoliitika lähtub kolmest põhimõttest. Need on Eesti kaitsevõime edasiarendamine koostöös NATOga ning territoriaal- ja totaalkaitsedoktriin, mis praegu hõlmab kohustusliku kaitseväeteenistuse põhimõtet.

Kõigi eelduste kohaselt on Eesti alates 2004. aastast NATO liikmesriik. See tähendab, et peame ka oma kaitsestrateegia ümber mõtestama: alates NATOga liitumisest on Eesti riigi kaitsmine võimalike ohtude eest NATO prioriteet, ning vastupidi – Eesti panus NATO riikide kollektiivsesse kaitseesse Eesti riigikaitse prioriteet. Osaleme ka ELi julgeoleku- ja kaitsepoliitilises koostöös.

Samal ajal tuleb kaitsejõude edasi arendada, et olla valmis tänapäevastele ohtudele ja riskidele adekvaatselt reageerima. Tähtis on ka tajuda riigikaitse laiemat funktsiooni kodanikuühiskonnas, sealhulgas arendades kodanikukaitset. Ajateenistus peab olema lühike ja tõhus ning seotud reservteenistusega ja osalemisega Kaitseväe tegevuses. Järk-järgult suureneb professionaalsete sõjaväelaste osa armees.

Hoiame riigikaitsetemaatika selgelt lahus päevapoliitikast. Vaid nii suudame kasvatada rahva kaitsetahet ning integreerida senisest enam militaar- ja tsiviilstruktuure kaitsevõime tõstmise nimel.

Meie eesmärk on tagada riigikaitse stabiilne areng ja kaitsevõime jätkuv kasv, et saavutada usaldusväärse ja küpse NATO liikmesriigi staatus, väärtustada kaitseväelase elukutset ning saavutada kaitsevõimeliste kodanike võimalikult suur valmisolek täita riigikaitse ülesandeid.

Eesmärgid eeldavad ühtset arusaama riigikaitse arendamisse tehtavatest panustest, reservõppe väljakujundamist, Kaitseväe kujundamist elujõuliseks ja ühiskonnas tunnustatud liikumiseks ning riigikaitse juhtimisstruktuuri korrastamist.

Koalitsiooni prioriteedid on:

Eesti võimekus kuuluda NATOsse,

Riigikaitse arengu täpse visiooni kujundamine NATO laienemise järel,

Kaitseliidu arendamine ja tegevuseesmärkide täpsustamine, Riigikaitse väljajõu tõhustamine.

Tegevused 2003–2007

1. Tagame meilt nõutavate ülesannete täitmise NATO-s
 - 1.1. Arendame välja võimekuse, et võtta Eesti territooriumil vastu NATO ja liitlaste jõud.
 - 1.2. Tagame Eesti võimekuse osaleda NATO rahukaitse operatsioonides.
 - 1.3. Jätkame kõikide kohustuste täitmist, mis tulenevad Eesti saamisest NATO täisliikmeks.
2. Toetame Kaitseliidu ja teiste vabatahtlike kaitseorganisatsioonide arengut
 - 2.1. Ajakohastame Kaitseliitu puudutavaid õigusakte.
 - 2.2. Anname Kaitseliidu kasutuses olevad vajalikud varad tagasi Kaitseliidu omandisse ja tagame Kaitseliidu piisava rahastamise riigieelarvest.
 - 2.3. Määratleme ja tagame riiklikud kompensatsioonid riigikaitse ülesannete täitmiseks.
 - 2.4. Jätkame noorsoo patriootilist ja kaitsealast kasvatamist. Suurendame riigikaitset õpetavate koolide hulka. Austame Eesti vabadusvõitlejate panust ning mälestame võitluses langenute mälestust.
3. Sõlmime pikaajalise kaitsekokkuleppe
 - 3.1. Sõlmime vähemalt 5 aastaks võimalikult laiapõhjalise kokkuleppe riigikaitse arengu põhiküsimustes, mis tagab riigikaitse stabiilse ja dünaamilise arengu.
4. Tõhustame ajateenistust
 - 4.1. Soodustamiseks tudengite ajateenimist juba enne õpinguid või õpingute ajal, töötame koos avalik-õiguslike ülikoolidega välja mehhanismi, kuidas jätkata õpinguid kaitseväeteenistuses viibides.
 - 4.2. Väärtustame sõjaväelase kutset. Tagame ajateenistuses viibijatele mõistlikud teenistusstandardid.
 - 4.3. Jätkame ajateenistuses tõhusat eesti keele õpetamist ja loome võimaluse saada muud lisaõpet.

Koalitsiooni juhtimismudel

Juhtimismudeli rakendamise eesmärk on tagada teovõimeline koalitsioon, mis suudaks püsida koos neli aastat ning realiseerida koalitsioonileppes fikseeritud agenda. Selleks peab olema tagatud poliitikate ja poliitilise tegevuse koordineerimine, ametnikkonna, huvirühmade ja opositsiooni kaasatus poliitika kujundamisse ning mehhanismid koalitsioonileppe hindamiseks ja korrigeerimiseks, koalitsioonis tekkivate konfliktide maandamiseks, tehtud otsuste tagasisidestamiseks jms.

Seatud eesmärgi täitmiseks tuleb koalitsiooni juhtimisel rakendada alljärgnevat tegevusi.

- Koalitsiooni koostöökoda moodustatakse koalitsiooni tegevuse juhtimiseks parlamendis, jooksvate poliitiliste seisukohtade kujundamiseks koalitsioonileppe raames, koalitsioonileppe täitmise korraldamiseks ning poliitikate pidevaks monitooringuks ja järelevalveks. Koostöökotta kuulub 2 esindajat igast koalitsioonierakonnast parlamendifraktsioonist, sõnaõigusega kutsutakse osalema peaminister ja erakonna valitsusdelegatsiooni juht. Otsustusmehhanism on konsensuslik.
- Koalitsiooni üldkogu koguneb Riigikogu iga töökuu esimesel tööpäeval, arutamaks antud kuu olulisi probleeme.

- Koalitsiooni suur üldkogul toimub vähemalt kaks korda aastas, märtsi alguses enne eelarve-strateegia ülevaatamist ja septembris enne seda, kui valitsus esitab eelarve parlamendile. Kevadisel üldkogul annavad parlamendifraktsioonide esimehed, alaliste komisjonide esimehed ja peaminister ülevaate koalitsioonilepingu täitmisest ning esitavad vajadusel ettepanekud koalitsioonilepingu muutmiseks või täiendamiseks. Sellele järgneb koalitsioonileppe täienduste-muudatuste arutelu ja muudatuste ratifitseerimine erakondades. Sügisesel üldkogul annavad peaminister ja minister ülevaate eelarvega seatud eemärkidest ja nendega kaasnevatest tegevustest.
- “Eksperdid komiteed” moodustatakse keeruliste küsimuste lahendamiseks. Kaasatud huvirühmade esindajad, teadlased ja eksperdid aitavad ette valmistada parlamendi (ka valitsuse) otsuseid. Nende tegevuse tulemusena sünnib aruanne koos konkreetsete ettepanekutega. “Tarkade komiteed” moodustatakse parlamendi otsusega valdkonna juhtivkomisjoni ettepanekul.
- Eelnõude esitamine ja menetlemine. Koalitsiooni eelnõud esitavad: a) valitsus, b) kõik koalitsioonierakonnad ühiselt. Koalitsioonilepinguga vastuolus olevaid eelnõusid saab menetleda ainult kõigi koalitsiooni osapoolte nõusolekul.
- Koalitsioonileppe rakendamiseks esitavad ministrid oma ministeeriumi valitsemisalasse jäävate koalitsioonilepingu punktide rakendamise kava 1+3 aastaks koos riigi eelarve-strateegiaga ja järgmiseks aastaks koos 2004. aasta riigieelarve tegevuskavaga.

Lisa 1. Koalitsioonipartnerite kokkulepe tööjaotuse kohta valitsuskoalitsioonis

1. Valitsuskoalitsiooni moodustavad Ühendus Vabariigi Eest – Res Publica (edaspidi Res Publica), Eesti Reformierakond (edaspidi Reformierakond) ja Eestimaa Rahvaliid (edaspidi Rahvaliid).

Valitsuskoalitsiooni töö vääramatuks aluseks on koalitsioonileping koos kõikide tema lisadega. Täiendavate poolte võimalik kaasamine koalitsiooni otsustatakse ühiselt.

2. Vabariigi Valitsuses jaotuvad ministriportfellid koalitsioonipartnerite vahel järgmiselt

Rahvaliid: Keskkonna-, põllumajandus-, siseminister 1 ja siseminister 2

Reformierakond: Kaitse-, kultuuri-, majandus- ja kommunikatsiooni, rahvastiku ning välisminister.

Res Publica: Pea-, haridus ja teadus-, justiits-, rahandus- ning sotsiaalminister.

4. Riigikogu esimehe koht kuulub Res Publicale, Riigikogu esimese aseesimehe koht Reformierakonnale.

5. Riigikogu alaliste komisjonide esimeeste kohad jaotuvad järgmiselt -

Rahvaliid: Majanduskomisjon, Sotsiaalkomisjon

Reformierakond: Keskkonna-, Rahandus- ja Õiguskomisjon

Res Publica: Kultuuri-, Põhiseadus- ja Väliskomisjon

6. Riigikogu julgeolekuasutuse järelvalve erikomisjoni esimehe ametikohale valitakse Res Publica esindaja, korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni esimehe ametikohale valitakse Rahvaliidu esindaja ja Euroopa asjade erikomisjoni esimehe kohale Reformierakonna esindaja.

Lisa 2. Eetilise poliitika reeglistik

Arendamaks Eesti poliitilist kultuuri ning soovides juhtida riiki demokraatlikult, avalikkusele nähtavalt ja arusaadavalt, sätestab valitsuskoalitsioon põhimõtetena, et poliitik:

- järgib ametiülesandeid täites täpselt seadusi; seaduses lünkade või vastuolude ilmnedes algatab selle muutmise;
- kasutab maksumaksja raha tõhusalt ja säästlikult;
- selgitab avalikkusele regulaarselt, ausalt ja argumenteeritult oma tegevust ja otsuseid;
- kasutab ametialast infot ainult avalikes huvides;
- väldib sidemeid isikutega, kes on seotud kuritegeliku maailmaga;

- keeldub kingitustest ja eelistest, mis võivad tema erapooletust mõjutada või kahtluse alla seada.

Lisaks sellele, Vabariigi Valitsuse liikmena poliitik:

- ei anna Riigikogule ega avalikkusele eksitavat infot oma valitsemise alla kuuluvates küsimustes;
- annab Riigikogule ja avalikkusele ausalt ja ammendavalt aru, kuidas ja mis eesmärkidel on tema käsutusse antud vara kasutatud;
- lähtub personalivalikus karjääriametnike suutlikkusest ja sobivusest ametikohale, mitte nende poliitilisest veendumusest või muudest töövälisest teguritest.